

Jaarverslag 2023

© FOD Economie

2023 was een belangrijk jaar voor de Belgische Mededingingsautoriteit (“BMA”). De BMA boekte een reeks resultaten dankzij de uitvoering van haar moderniseringsplan dat de doeltreffendheid van haar optreden beoogt te verbeteren.

Een doeltreffend handhavingsbeleid van de BMA kan snelle resultaten opleveren ter bescherming van de mededinging. Zo maakte de BMA in 2023 op initiatief van haar auditeur-generaal voor het eerst proactief gebruik van de mogelijkheid om **niet-aanmeldingsplichtige concentraties te controleren** en legde zij daartoe **ambtshalve voorlopige maatregelen** op ter vrijwaring van de concurrentie in de telecommunicatiesector. Zij oefende deze bevoegdheid uit in de context van een gerechtelijke reorganisatie waar één van de historische aanbieders van breedbandinternetdiensten in België (Proximus) een resterende overgebleven, alternatieve operator op het koper- en glasvezelnetwerk zou overnemen (Edpnet). De overname bleef beneden de aanmeldingsdrempels van het concentratietoezicht, maar de BMA kon op grond van de recente Towercast-rechtspraak van het Europese Hof van Justitie een onderzoek starten naar misbruik van machtspositie door de overname van een concurrent. Dankzij de tussenkomst van de BMA zag Proximus uiteindelijk af van de overname en werd de alternatieve operator overgenomen door een nieuwe marktspeler, wat de concurrentie op de markt en de keuze voor consumenten beschermt. Een tweede procedure die tot snelle resultaten heeft geleid, is de interventie van de BMA met betrekking tot de uitrol van de glasvezelnetwerken in Vlaanderen. Binnen een tijdspanne van enkele maanden kon de BMA haar onderzoek afsluiten met een pakket corrigerende maatregelen als remedie tegen de mogelijke concurrentiebeperkende effecten waartoe de joint venture tussen Telenet en Fluvius (Wyre) kon aanleiding geven ten gevolge van de band tussen Fluvius en haar aandeelhouders-gemeenten die tussenkomen in de uitrolplannen van de operatoren.

Dankzij haar verhoogde doeltreffendheid kon de BMA ook op het vlak van **inbreukzaken** een aantal langlopende onderzoeken voortzetten en afronden, waaronder twee zaken over verticale mededingingsbeperkende restricties. In deze beslissingen heeft zij geldboetes opgelegd aan producenten en leveranciers die de vrijheid beperken van hun distributeurs bij de vaststelling van hun consumentenprijzen. Ook blijft de BMA strikt optreden tegen misbruikpraktijken van dominante spelers. Zo legde BMA een geldboete op aan een farmaceutisch bedrijf (Novartis) wegens misleidende mededelingen over het off-label gebruik van geneesmiddelen. Hiermee betoegelde de BMA een praktijk die ook in andere lidstaten tot boetes heeft geleid. De BMA opende verder een aantal nieuwe zaken, waaronder voor het eerst een formele onderzoek tegen een mogelijk misbruik van economische afhankelijkheid in de landbouwsector.

Afgelopen jaar bleef de BMA met haar **concentratietoezicht** ook volop inzetten op het behoud van open en concurrentiële markten door een record aantal dossiers, een snellere behandeling ervan en verschillende interventies. Er werden 38 aanmeldingen van concentraties ontvangen, waarvan zes transacties tot een uitgebreid onderzoek leidden. In een aantal zaken bekwam de BMA verbintenissen van de partijen om de bezorgdheid weg te nemen dat de concentratie zou leiden tot negatieve gevolgen voor de consument. Bovendien startte de BMA een diepgaand “tweede fase” onderzoek naar de aangekondigde fusie van twee leidende Belgische producenten van bewerkte vleeswaren (droge worst/salami, gevogelte, kookham en paté), hetgeen de concurrentie ten nadele van de consument dreigde te beper-

ken. Nog voor het “tweede fase” onderzoek werd beëindigd, borgen de partijen hun fusieplannen op en werd een verdere concentratie in de voedselsector vermeden. Tenslotte mag gemeld worden dat ‘verticale’ concentraties evenmin ontsnapten aan de aandacht van de BMA. Zo ontving de BMA van een producent en een groothandelaar van geneesmiddelen die gezamenlijk een belangrijke producent van medische grondstoffen wilden overnemen, bindende garanties dat concurrenten de medische grondstoffen kunnen blijven inkopen.

Concentratietoezicht in de ziekenhuissector kreeg in 2023 bijzondere aandacht van de BMA. Gezien de specifieke kenmerken van de sector en de huidige consolidatiegolf ontwikkelde de BMA een specifiek analytisch kader voor de beoordeling van **ziekenhuisfusies**. Binnen dit kader onderzoekt de BMA of concentraties tussen ziekenhuizen de voordelen opleveren voor patiënten die opwegen tegen de risico’s die gepaard gaan met een vermindering van het aantal onafhankelijke instellingen in het betrokken zorggebied. Een belangrijke fusie in Henegouwen werd op deze manier goedgekeurd. De BMA zal het ontwikkelde analysekader in de toekomst blijven hanteren bij de beoordeling van aanmeldbare ziekenhuisfusies, hetgeen de rechtszekerheid in de sector ten goede moet komen.¹

De directe consumentenbesparingen die voortvloeien uit deze formele interventies (inbreukzaken en onder voorwaarden goedgekeurde concentraties) worden volgens de meest conservatieve meetmethode van de OESO geschat op ruim 445 miljoen euro. Dit is een conservatieve inschatting aangezien verschillende alle andere acties en (informele) tussenkomsten alsook advocacy niet in rekening worden gebracht.

In 2023 heeft de BMA ook de doeltreffendheid van haar analysecapaciteit aangetoond. Een belangrijke realisatie in dat opzicht is de opstelling van het **bankenrapport** op verzoek van de Vice-Eerste Minister en Minister van Economie en Arbeid. In dat rapport onderzoekt de BMA een mogelijk gebrek aan concurrentie binnen het aanbod van bankdiensten aan particulieren als gevolg van een kennelijke marktverstoring met betrekking tot de lage vergoeding voor spaarrekeningen, ondanks de verhoging van de basisrente door de Europese Centrale Bank. Dit rapport werd binnen een tijdspanne van vijf maanden en zonder de inzet van handhavingsmiddelen van de BMA opgesteld, en mag gezien worden als een voorafname op de plannen van de BMA om in de toekomst meer gebruik te maken van haar bevoegdheid om sectoronderzoeken uit te voeren wanneer er in een deel van de economie aanwijzingen van marktverstoringen zijn.

Op **organisatorisch** vlak heeft de BMA in 2023 verder ingezet op de uitvoering van haar strategisch plan om een kritische schaalgrootte te bereiken en haar actiemiddelen te versterken. Het personeelsbestand werd uitgebreid met 14 bijkomende medewerkers tot een team van 65 medewerkers. De BMA bevindt zich onder meer in de eindfase van een belangrijk nieuw digitaliseringsproject voor de opslag en raadpleging van de onderzoekdossiers. De BMA blijft ook verder investeren in de kennis van haar medewerkers, de uitbouw van een kennisbeheersysteem en de samenwerking met andere regulatoren.

Namens het Directiecomité wil ik hierbij mijn bijzondere waardering uitdrukken voor de inspanningen die het afgelopen jaar door het team van medewerkers werden geleverd en de resultaten die werden geboekt.

Vanaf 1 maart 2024 heeft de BMA met Axel Desmedt ook eindelijk een nieuwe voorzitter. Wij heten hem van harte welkom in onze Autoriteit en kijken uit naar zijn voorzitterschap.

Yves Van Gerven
Directeur juridische zaken, voor het Directiecomité

¹ Inmiddels werd ook de wet van 29 maart 2024 (B.S., 3 mei 2024) aangenomen waarbij concentraties in de ziekenhuissector vrijgesteld worden van een verplichte aanmelding tenzij een gezamenlijke omzetsdrempel van meer dan 900 miljoen euro bereikt wordt en minstens twee van de betrokken erkende ziekenhuizen elk in België een omzet halen van ten minste 250 miljoen euro.

Inhoud

I.	De Belgische Mededingingsautoriteit (BMA)	4	6.	Amicus curiae	25
1.1.	De structuur van de BMA	4	7.	Het Europese netwerk (ECN) en de internationale samenwerking	28
1.2.	Werkstromen	5	8.	Het informele mededingingsbeleid en <i>advocacy</i>	30
1.3.	Prioriteiten	5	8.1.	Advies van het Directiecomité	30
1.4.	Regelgeving	6	8.2.	Samenwerking met regulatoren en de FOD Economie	31
2.	Enkele kerncijfers	7	8.3.	Het beantwoorden van diverse vragen	32
3.	De formele dossiers betreffende de handhaving van de artikelen IV.1, IV.2, en IV.2/1 WER en 101 en 102 VWEU	9	8.4.	Diverse andere <i>advocacy</i> initiatieven	32
3.1.	Korte bespreking van beslissingen van het Mededingingscollege	10	9.	De economische effecten van het Belgische mededingingsbeleid	33
3.1.1.	Enkele cijfers	10	9.1.	Inleiding	34
3.1.2.	Inbreukbeslissing	11	9.2.	Methode	35
3.1.3.	Voorlopige maatregelen	11	9.3.	Resultaten (in miljoen euro)	36
3.2.	Korte bespreking van beslissingen van het Auditoraat	12	Bijlage: De prioriteitennota van de Belgische Mededingingsautoriteit voor 2024		37
3.2.1.	Enkele cijfers over onderzoeken	12	1.	Context	37
3.2.2.	Enkele cijfers over beslissingen	12	2.	Strategische prioriteiten voor 2024	38
3.2.3.	Korte bespreking van de schikkingsbeslissingen	13	3.	Prioritaire sectoren voor 2024	39
3.2.4.	Korte bespreking van de sepotbeslissingen	13	Bijlage: Analyse kader betreffende het bepalen van prioritaire inbreukdossiers		43
4.	Het concentratietoezicht	16	Publicaties 2023		44
4.1.	Enkele cijfers	17			
4.2.	Korte bespreking van volledige concentraties	18			
5.	Het contentieux waarin de Autoriteit betrokken is	21			
5.1.	Enkele cijfers	22			
5.2.	Beknopte bespreking	22			

I. De Belgische Mededingingsautoriteit (BMA)

1.1. De structuur van de BMA

De Belgische Mededingingsautoriteit (BMA) startte haar werking als autonome dienst met rechts-persoonlijkheid op 6 september 2013.

De BMA wordt bestuurd door een Directiecomité. Het Directiecomité staat onder meer in voor het dagelijkse management van de instelling, het bepalen van de beleidsprioriteiten en het vaststellen van richtsnoeren met betrekking tot de toepassing van de mededingingsregels.

Het directiecomité bestaat uit de voorzitter, prof. em. dr. Jacques Steenbergen tot 31 januari 2023, de auditeur-generaal, dr. Damien Gerard, de directeur economische zaken, mevrouw Griet Jans, en de directeur juridische zaken, de heer Yves Van Gerven.

De BMA bestaat in wezen uit een onderzoeksorgaan (Auditoraat) en een beslissingsorgaan (Mededingingscollege).

De voorzitter van de BMA zit het Mededingingscollege voor.

Het Mededingingscollege bestaat voor elke zaak uit de voorzitter en twee assessoren die op alfabetische wijze binnen de relevante taalgroep worden aangeduid.

In 2023, waren de assessoren volgens taalrol:

- Christian Huveneers, assessor ondervoorzitter (FR),
- Laurent De Muyter, Alexandre de Streel, Martin Favart, Norman Neyrinck, Elisabeth van Hecke-de Ghellinck, Alexis Walckiers (FR).
- Jan Blockx, Isabelle Buelens, Caroline Cauffman, Kris Dekeyser, Luc Gyselen, Gerben Pauwels, Pieter Van Cleynenebreugel, Carmen Verdonck, Chris Verleye, Frank Wijckmans (NL).

Het Auditoraat staat onder de leiding van de auditeur-generaal.

Voor elk geopend onderzoeksdossier wordt een team samengesteld dat bestaat uit personeelsleden van het Auditoraat onder leiding van een auditeur die de dagelijkse leiding heeft van het onderzoek. In 2023 heeft de auditeur-generaal 11 personeelsleden met die verantwoordelijkheid belast.

Het personeel van het Auditoraat verricht ook, op verzoek van de auditeur-generaal, onderzoek naar aanleiding van informatie en de analyse van informele klachten om potentiële onderzoeksdossiers te identificeren.

1.2 Werkstromen

De BMA heeft drie grote werkstromen:

- de beteugeling van inbreuken op het Belgische en/of EU-mededingingsrecht,
- het concentratietoezicht, en
- het informele en *advocacy* beleid.

Verder draagt zij bij aan het Europese en internationale mededingingsbeleid als lid van de European Competition Network (ECN), de International Competition Network (ICN), de Competition Committee van de OESO, enz.

1.3 Prioriteiten

Jaarlijks bepaalt het Directiecomité van de BMA de beleidsprioriteiten, die het meedeelt aan de minister van Economie en in een nota publiek maakt.

De in 2023 geïdentificeerde strategische prioriteiten en prioritaire sectoren blijven ook in 2024 gelden.

De lijst van **strategische prioriteiten** betreft de verdere uitwerking van:

- De *capacity building* strategie van de autoriteit;
- Een actief handhavingsbeleid in de digitale sector; en
- De toepassing van het mededingingsbeleid in de context van de groene en de circulaire economische transitie in België.

De **prioritaire sectoren** zijn:

- Openbare aanbestedingen;
- De agro-voedingsindustrie;
- De digitalisering van de economie;
- De digitale infrastructuur en de telecommunicatiesector;
- De gezondheidssector en farmaceutische industrie;
- Dienstverlening aan bedrijven en consumenten; en
- De energiesector.

De integrale prioriteitennota voor 2024 vindt u als bijlage bij dit jaarverslag.

1.4. Regelgeving

In 2023 werd de volgende mededingingswetgeving aangenomen:

- Wet van 25 september 2022 houdende diverse bepalingen inzake economie (B.S. 16 januari 2023).

Deze wet geeft aan de auditeur de bevoegdheid om bij de telecomoperatoren de verkeers-, locatie- en identificatiegegevens alsook IP-adressen van hun klanten op te vragen.

- Wet van 5 november 2023 houdende diverse bepalingen inzake economie (B.S. 11 december 2023).

Deze wet geeft aan de auditeur de bevoegdheid om reeds voorafgaandelijk aan de inleiding van een formele procedure de nodige onderzoeksmaatregelen te nemen.

- Koninklijk besluit tot wijziging van het koninklijk besluit van 30 augustus 2013 betreffende de procedures inzake bescherming van de mededinging, het koninklijk besluit van 30 augustus 2013 betreffende het aanmelden van de concentraties van ondernemingen bedoeld in artikel IV.10 van het Wetboek van economisch recht ingevoegd door de wetten van 3 april 2013 en het koninklijk besluit van 4 september 2013 betreffende de betaling en de invordering van de administratieve geldboeten en dwangsommen bepaald in Boek IV van het Wetboek van economisch recht (B.S. 19 januari 2024).

Met de aanpassing van deze drie besluiten worden de regels inzake respectievelijk de procedure vóór de BMA, de aanmelding van concentraties en de betaling van geldboetes, in overeenstemming gebracht met de wet van 2 mei 2019 die de mededingingsprocedures in BOEK IV van het Wetboek van economisch recht heeft aangepast, en met de ECN+-wet van 28 februari 2022.

2. Enkele kerncijfers

	België 2023	België 2022	EU 2022 (a)
Middelen			
<i>Personeel (b)</i>	65	56	870
<i>Personeelsleden beschikbaar voor onderzoeken (c)</i>	48	41	
<i>Budget of uitgaven (in mio euro) (d)</i>	ong. 11,3	ong. 10,7	163,8
Restrictieve praktijken			
<i>Onderzoeken</i>	3	4	
<i>Huiszoekingen</i>	3 (e)	2 (f)	6
<i>Clementieverzoeken</i>	3	5	13
<i>Beslissingen over mededingingsbeperkende afspraken</i>	8 (g)	3 (h)	2
<i>Beslissingen over misbruik van machtsposities</i>	3 (i)	4 (j)	1
<i>Beslissingen over misbruiken van economische afhankelijkheid</i>	0	0	
<i>Beslissingen over voorlopige maatregelen</i>	1	1	
<i>Beslissingen met boete</i>	4	2	3
<i>Bedrag boetes (in mio euro)</i>	4,911	65,985	267,64
<i>Gemiddelde duur van procedures</i>	5j 2m 25d	5j 4m 21d	
Concentraties			
<i>Aanmeldingen</i>	38	32	371
<i>Beslissingen na niet vereenvoudigde procedure</i>	5	7	291
<i>Beslissingen na vereenvoudigde procedure</i>	29	28	
<i>Beslissingen in tweede fase</i>	0	0	
<i>Beslissingen met voorwaarden</i>	2	1	12
<i>Beslissingen gedeeltelijke opheffing van voorwaarden</i>	0	0	
<i>Beslissingen niet-naleving verbintenissen</i>	0	0	
<i>Beslissingen met boete</i>	0	0	
Amicus brieven			
<i>Belgische rechters</i>	3	2	
<i>Buitenlandse rechters</i>	0	0	
Arresten			
<i>Hof van Beroep Brussel</i>	6	2	
<i>Hof van Cassatie / Grondwettelijk Hof</i>	2	0	

(a) Bron: GCR Rating enforcement 2023 en Annual Activity Report 2022, DG Comp.

(b) Headcount incl. Directiecomité op 31/12/2023.

(c) Dit begrip betreft de leden van het Auditoraat. Het Auditoraat kan beroep doen op de ondersteuning van de directeur economische zaken en haar team, en de directeur juridische zaken en zijn team.

(d) Op jaarbasis waarbij de waarde van de diensten in natura geleverd door de FOD Economie door de regering geraamd werden op een waarde van ong. 1,8 miljoen euro.

(e) Waarvan twee op verzoek van de Europese Commissie en 1 op verzoek van de ACM (NL).

(f) Waarvan één op verzoek van de Europese Commissie en 1 op verzoek van de ACM (NL).

(g) Twee beslissingen van het Mededingingscollege, een schikkingsbeslissing en vijf sepotbeslissingen van het Auditoraat.

(h) Eén beslissing van het Mededingingscollege, een schikkingsbeslissing en een sepotbeslissing van het Auditoraat.

(i) Eén beslissing van het Mededingingscollege en twee sepotbeslissingen van het Auditoraat.

(j) Vier sepotbeslissingen van het Auditoraat.

3. De formele dossiers betreffende de handhaving van de artikelen IV.1, IV.2, en IV.2/1 WER en 101 en 102 VWEU

3.1. Korte bespreking van beslissingen van het Mededingingscollege

3.1.1. Enkele cijfers

	Aantal	
	2023	2022
Beslissingen		
<i>Totaal aantal</i>	4	2
<i>Aantal colleges</i>	3	4
Beslissingen ten gronde	3	1
<i>Beslissingen die vaststellen dat er geen grond is om tussen te komen (art. IV.52, § 1, 1° WER)</i>	0	0
<i>Beslissingen die geen kartel of misbruik van machtspositie vaststellen (art. IV.52, § 1, 3° WER)</i>	0	0
<i>Beslissingen die een kartel of misbruik van machtspositie vaststellen (art. IV.52, § 1, 2° WER)</i>	3	1
<i>Beslissingen met toezeggingen (art. IV.52, § 1, 7° WER)</i>	0	0
<i>Beslissingen met een volledige vrijstelling van boete voor rechtspersonen (art. IV.54, § 1 WER)</i>	0	0
<i>Beslissingen met een gedeeltelijke vrijstelling van boete voor rechtspersonen (art. IV.54, § 1 WER)</i>	1	0
<i>Beslissingen met een immuniteit van vervolging voor natuurlijke personen (art. IV.54, § 2 WER)</i>	0	0
<i>Beslissingen met sancties (geldboeten en dwangsommen) (art. IV.79 e.v. WER)</i>	3	1
- <i>Beslissingen met een boete voor rechtspersonen</i>	3	1
- <i>Beslissingen met boete voor natuurlijke personen</i>	0	0
- <i>Beslissingen met dwangsom</i>	0	0
Beslissingen betreffende voorlopige maatregelen (totaal aantal) (boek IV WER)	1	1
<i>Beslissingen waarin voorlopige maatregelen geweigerd werden (art. IV.73, § 1 WER)</i>	0	1
<i>Beslissingen met voorlopige maatregelen (art. IV.73, § 1 WER)</i>	1	0
Beslissingen betreffende abnormale prijsevoluties en structurele marktproblemen (totaal aantal) (boek V WER)	0	0
<i>Beslissingen waarin voorlopige maatregelen werden geweigerd (art. V.4, § 4 WER)</i>	0	0
<i>Beslissingen met voorlopige maatregelen (art. V.4, § 4 WER)</i>	0	0
Beslissingen op beroep tegen een sepotbeslissing van het Auditoraat (art. IV.44, § 3 WER)	0	0
Betwistingen van vertrouwelijkheid van stukken (art. IV.41, § 5 WER)	0	0
Duur van procedures (in maanden en dagen)		
<i>Inbreukzaken voor het College*</i>	6 j 9 m 10** d**	4 j 11 m
<i>Voorlopige maatregelen***</i>	2 m 8 d	2 m 6 d
<i>Beroep tegen sepotbeslissingen van het Auditoraat</i>	/	/

* De duur van procedures is berekend tussen het openen van het onderzoek en de finale beslissing van het College.

** De langere duurtijd van de zaken beslist door het College in 2023 wordt veroorzaakt door uitzonderlijke omstandigheden. De beslissing in de Newpharma-Pharmasimple/Caudalie zaak wordt genomen na beroep voor het Marktenhof tegen een eerdere beslissing van 2021 in dezelfde zaak (ABC-2021-PK-09). Het onderzoek in de zaak Test-Achats/Novartis en Roche wordt geschorst in afwachting van een arrest van het EU Hof van Justitie in een gelijkaardige zaak (zie C-179/16). De beslissing in de zaak Farmaceutische groothandelaars wordt genomen na CERP een schikking met het auditoraat afwees (zie beslissing ABC-2022-I/O-06-AUD van 18 februari 2022 in zaak CONC-I/O-16/0034).

*** De wet voorziet afhankelijk van eventuele verlengingen een maximumtermijn van 2 maanden tot 2 maanden en 2 weken.

3.1.2. Inbreukbeslissing

Newpharma - Pharmasimple / Caudalie - 23-PK-01¹

Op 18 januari 2023 heeft het Mededingingscollege besloten dat ondernemingen van de Caudalie groep minimumprijzen en actieve en passieve verkoopbeperkingen oplegden, in strijd met artikel IV, lid 1, WER en artikel 101 VWEU. Het College kwalificeerde deze praktijken als hardcore doelbeperkingen.

Deze inbreuken betreffen de selectieve distributie en de online verkoop van cosmetische producten.

Het College legde aan Caudalie een boete op van 859.310 euro.

Test Aankoop / Novartis en Roche - 23-PK-02²

Het Mededingingscollege heeft op 23 januari 2023 een boete van 2.782.808 euro opgelegd aan Novartis Pharma SA en Novartis AG (hierna Novartis) voor een misbruik van een collectieve dominante positie in de zin van de artikelen IV.2 WER en 102 VWEU tijdens de periode tussen November 2013 en einde 2015.

Het misbruik betrof de farmaceutische producten Lucentis en Avastin en de behandeling door oftalmologen van leeftijdsgebonden maculadegeneratie (LMD).

Het College heeft vastgesteld dat Novartis in deze periode een collectieve machtspositie had samen met de groep Roche. Daarnaast heeft het College vastgesteld dat Novartis, producent van Lucentis, oftalmologen, ziekenhuizen en autoriteiten bleef waarschuwen voor de risico's van een *off label* gebruik van Avastin, geproduceerd door Roche, ook na de publicatie van studies die dat niet meer toelieten zonder voorbehoud of verwijzing naar de wetenschappelijke onzekerheid die door die studies werd gecreëerd. Het College heeft daarom deze mededelingen als misleidend beschouwd in de zin van de rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie.

Farmaceutische groothandelaars - 23-IO-33³

Op 23 oktober 2023 nam het Mededingingscollege een beslissing waarbij het Centre européen de répartition pharmaceutique SA ("CERP"), een farmaceutische groothandelaar-verdeler, een boete werd opgelegd voor deelname aan een overeenkomst in strijd met de Europese en Belgische mededingingsregels. Als groothandelaar-verdeler is de hoofdactiviteit van CERP de dagelijkse groothandelsdistributie van een volledig assortiment farmaceutische producten aan apothekers.

Deze mededingingsbeperkende afspraak met andere groothandelaars-verdelers bestond uit een overeenkomst over de vaststelling van de marge en de gedetailleerde voorwaarden van de diensten die door de groothandelaars in kwestie werden geleverd in het kader van de distributie van farmaceutische producten volgens het zogenaamde "Transfer Orders" model. Volgens dit model realiseren en distribueren groothandelaars-verdelers bestellingen van apothekers waarvoor preferentiële voorwaar-

den rechtstreeks door farmaceutische bedrijven werden aangeboden.

Het College heeft CERP een boete opgelegd van in totaal 778.777,93 euro als sanctie voor haar deelname aan de inbreuk. Dit bedrag omvat een vermindering van 50% die werd toegekend in het kader van de clementierichtsnoeren nadat CERP bepaalde feiten had toegegeven die de inbreuk in kwestie vormden.

3.1.3. Voorlopige maatregelen

Proximus/EDPnet - 23-RPR-17⁴

Op 21 juni 2023 heeft het Mededingingscollege voorlopige maatregelen genomen ten aanzien van de telecomoperator Proximus met het oog op de opschorting van de effecten van een potentiële inbreuk op het mededingingsrecht met betrekking tot de overname van de activa van de onafhankelijke operator EDPnet.

Dit is de eerste zaak waarin wordt geoordeeld over een verzoek om voorlopige maatregelen van de Auditeur-generaal op eigen initiatief. Aldus ontving het College op 12 april een verzoek om voorlopige maatregelen van de Auditeur-generaal om de continuïteit van de activiteiten van de onderneming EDPnet en haar operationele en commerciële onafhankelijkheid ten opzichte van Proximus te waarborgen voor de duur van het ambtshalve onderzoek dat de Auditeur-Generaal op 21 maart had ingesteld op basis van artikel IV.2 van het WER en artikel 102 van het VWEU. Deze bepalingen verbieden misbruiken van machtspositie.

In deze beslissing oordeelde het College dat de Auditeur-generaal *prima facie* heeft aangetoond dat er sprake is van misbruik van machtspositie door Proximus als gevolg van de overname van EDPnet. In een procedure inzake voorlopige maatregelen is de vaststelling van een inbreuk op het mededingingsrecht niet definitief. Het College was van oordeel dat er na de voltooiing van deze transactie dringend voorlopige maatregelen dienden te worden genomen om te voorkomen dat er een situatie ontstaat die het algemeen economisch belang kan schaden indien de overname van EDPnet door Proximus onomkeerbaar wordt.

Proximus was op basis van de voorlopige maatregelen verplicht om:

- i. de levensvatbaarheid en de concurrentiekracht van EDPnet in stand te houden;
- ii. de activiteiten van Proximus en EDPnet gescheiden te houden;
- iii. te zorgen dat Proximus geen vertrouwelijke informatie in handen krijgt met betrekking tot EDPnet.

De naleving van deze verplichtingen werd toegezien door een onafhankelijke monitoring trustee.

De voorlopige maatregelen waren geldig gedurende 15 maanden en konden worden verlengd indien de omstandigheden van de zaak dit desgevallend rechtvaardigen.

1 [Beslissing nr ABC-23-PK-01](#)

2 [Beslissing nr ABC-23-PK-02](#)

3 [Beslissing nr ABC-2023-IO-33](#)

4 [Beslissing nr ABC-2023-RPR-17](#)

3.2. Korte bespreking van beslissingen van het Auditoraat

3.2.1. Enkele cijfers over onderzoeken

Onderzoeken door het Auditoraat	Aantal	
	2023	2022
Open onderzoeken	3	4
<i>Restrictieve mededingingspraktijken</i>	0	2
<i>Misbruiken van machtspositie</i>	2	1
<i>Misbruik van economische afhankelijkheid</i>	1	0
<i>Gebrek aan aanmelding voor een concentratie</i>	0	1
<i>Gevat door een klacht of een specifiek verzoek (art. IV.39, 2° WER)</i>	1	0
<i>Ambtshalve onderzoeken (art. IV.39, 2° WER)</i>	2	4
Verzoeken om voorlopige maatregelen (art. IV.72 WER)	1	1
Dossiers met clementieverzoeken (art. IV.54, § 1 WER)	0	1
Dossiers met verzoeken om immuniteit voor natuurlijke personen (art. IV.54, § 2 WER)	0	1
Zaken waarin een huiszoeking is verricht	0	2
Voorstellen van beslissing neergelegd bij het Mededingingscollege	0	1

3.2.2. Enkele cijfers over beslissingen

	Aantal	
	2023	2022
Beslissingen (totaal aantal)	8	6
Beslissingen die een procedure afsluiten als gevolg van een transactie (art. IV.59, §1 WER)	1	1
Seponeringsbeslissingen	7	5
<i>Seponering van een klacht wegens onontvankelijkheid, ongegrondheid of verjaring</i>	1	2
<i>Seponering van een klacht wegens toezeggingen</i>	0	0
<i>Seponering van een klacht wegens het prioriteitenbeleid of de beschikbare middelen</i>	6	3
Beslissingen in verband met vertrouwelijkheid (art. IV.41 WER)	0	0

3.2.3. Korte bespreking van de schikkingsbeslissingen

Le Creuset - 2023-IO-47⁵

Het Auditoraat heeft op 13 december 2023 een schikkingsbeslissing genomen waarbij een boete werd opgelegd aan Le Creuset Benelux ("Le Creuset") voor het voeren van een beleid van verticale prijsbinding ten opzichte van haar distributeurs. De geldboete bedraagt €490.112.

De onderneming erkent haar deelname aan de inbreuk en aanvaardt de voorwaarden van de schikking voorgesteld door het Auditoraat.

De inbreuk in kwestie, die 6,5 jaar heeft geduurd, bestond uit een reeks praktijken waarbij de verkoopprijzen die Le Creuset haar distributeurs had aanbevolen in feite opgelegde verkoopprijzen waren. Le Creuset heeft in het bijzonder toegezegd toe te zien op de correcte toepassing van haar prijsbeleid en is tussengekomen bij haar distributeurs wanneer niet-conforme prijzen werden waargenomen, waar nodig door gebruik te maken van pressietactieken en sancties om de doeltreffendheid van haar beleid te waarborgen. Le Creuset hield ook toezicht op de promotionele activiteiten van haar distributeurs en verstrekke haar distributeurs informatie over hun concurrenten, met name over prijswijzigingen die deze hadden doorgevoerd of gepland.

Het beleid van Le Creuset was erop gericht een bepaald prijsniveau op de markt te garanderen door de mogelijkheid van distributeurs te beperken om hun verkoopprijzen aan consumenten te bepalen, met als gevolg dat de prijsconcurrentie tussen distributeurs werd beperkt. Het opleggen van verkoopprijzen wordt beschouwd als een schending van artikel IV.1, §1 van het Wetboek van economisch recht en artikel 101, §1 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, die concurrentiebeperkende overeenkomsten tussen ondernemingen verbieden.

3.2.4. Korte bespreking van de sepotbeslissingen

Telenet/Fluvius System Operator - 2023-RPR-08⁶

In juni 2022 opende de BMA een ambtshalve onderzoek naar mogelijke concurrentievervalsing bij de uitrol van glasvezelnetwerken in Vlaanderen. Het onderzoek spitste zich toe op de bezorgdheid van vermeende belangenconflicten als gevolg van de oprichting van een gemeenschappelijke onderneming door de telecomoperator Telenet en het openbaar nutsbedrijf Fluvius, die i) alle relevante infrastructuur voor vaste elektronische communicatienetwerken die eigendom zijn van of gebruikt worden door beide bedrijven zal combineren, en ii) een gemengd hybride-vezel-coaxiaal (HFC)-/Fiber-to-the-Premises (FttP) netwerk zal uitrollen en exploiteren binnen het geografische bereik van Telenet huidige netwerk (d.w.z. voornamelijk Vlaanderen).

Volgens verscheidene belanghebbenden zou de oprichting van NetCo aanleiding geven tot verschillende belangenconflicten die de mededinging bij de uitrol van glasvezelnetwerken verstoren, met name wegens de indirecte eigendom van Fluvius door Vlaamse steden en gemeenten die verantwoordelijk zijn voor het verlenen van vergunningen voor openbare werken, de unieke positie van Fluvius als netbeheerder op het gebied van energie, verwarming en riolering, en de interactie tussen Fluvius en exploitanten van telecommunicatienetwerken in het kader van openbare werken in synergie.

Nadat hen de betrokken bezorgdheden werden voorgelegd, hebben Telenet en Fluvius een aantal maatregelen genomen om tegemoet te komen aan deze bezorgdheden. Hoewel deze maatregelen eenzijdig door Telenet en Fluvius zijn aangenomen en niet onderworpen zijn aan de formele goedkeuring door de BMA, vormen zij relevante feiten die zorgvuldig zijn geëvalueerd, waardoor de BMA heeft besloten dat de zaak niet langer een handhavingsprioriteit vormt. Bijgevolg heeft het Auditoraat 10 maanden na de opening van het dossier besloten om het onderzoek stop te zetten op basis van artikel IV. 45, alinea 1, 3° van het Wetboek van economisch recht. Het Auditoraat zal wel verder toezien op de uitvoering van de maatregelen in kwestie en zal het uitrolproces, zoals het zich op het terrein afspeelt, op de voet blijven volgen.

De bindende maatregelen genomen door Telenet en Fluvius, geldig voor een periode van zeven jaar, bevatten een aantal wijzigingen in de contractuele regelingen die zijn aangegaan in verband met de oprichting van NetCo, alsmede verplichtingen betreffende de exploitatie van NetCo en de interacties tussen Fluvius, NetCo, de betrokken overheidsinstanties en andere nutsbedrijven. Zij bestaan onder meer uit het garanderen van NetCo als autonome entiteit met daarbij horend dat NetCo zelf, onafhankelijk van Fluvius en Telenet, de nodige vergunningen en andere regulatorische goedkeuringen voor de uitrol van haar HFC- en/of FttP-netwerk zal aanvragen bij steden en gemeenten. NetCo zal daarnaast zelf de kosten dragen die van toepassing zijn op de uitrol van haar netwerken, met inbegrip van eigen kosten in verband met synergieën. Fluvius zal zich ook onthouden van interactie met steden en gemeenten voor of namens NetCo en zal expliciet en regelmatig communiceren naar de steden en gemeenten over het belang van een gelijk speelveld bij het toekennen van vergunningen voor de uitrol van glasvezel.

Tegelijk zijn er een aantal garanties ingebouwd met betrekking tot de informatiedeling tussen NetCo en Fluvius. Er zullen specifieke interne waarborgen en firewall processen worden ontwikkeld om te voorkomen dat informatie over de netwerkuitrol activiteiten zou worden gedeeld tussen NetCo en Fluvius, en vice-versa, behoudens een aantal uitzonderingen zoals bijvoorbeeld informatie die gedeeld wordt op niet discriminerende voorwaarden met andere nutsbedrijven met het oog op de coördinatie van civieltechnische werken. Daarnaast verbinden NetCo en Fluvius zich ertoe om het GIPOD-decreet en de Code Nuts te goeder trouw toe te passen en in overeenstemming met toepasselijke beginselen van het mededingingsrecht. Fluvius en NetCo zullen verder een centraal aanspreekpunt aanwijzen voor vragen, opmerkingen of problemen met betrekking tot de toepassing van de bestaande regelgeving. In het algemeen is de uitvoering van het pakket maatregelen ook onderworpen aan een jaarlijkse rapportering aan het Auditoraat van de BMA.

⁵ [Beslissing nr ABC-2023-IO-47-AUD](#)

⁶ [Beslissing nr BMA-23-RPR-08-AUD](#)

Verenigde Carrossiers / Informex, Assuralia, Brocom, VMVM en hun leden – 2023-PK-36⁷

VZW Verenigde Carrossiers, een beroepsvereniging met als maatschappelijk doel de verdediging van de belangen van haar leden carrosserieherstellers, voornamelijk onafhankelijke herstellende, heeft een klacht ingediend bij de BMA tegen INFORMEX NV en de motorrijtuigenverzekeraars in België, evenals tegen Assuralia, Brocom, VMVM en hun leden, wegens inbreuk op de artikelen IV.1 en IV.2 van het Wetboek van Economisch Recht (WER) en de artikelen 101 en 102 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (“VWEU”).

In de klacht beroept VZW Verenigde Carrossiers zich op de artikelen IV.1 en 101 VWEU die mededingingsbeperkende overeenkomsten tussen ondernemingen verbieden, om vier bezwaren te maken die betrekking hebben op: (1) expertiseovereenkomsten gesloten tussen verzekeraars en experts; (2) erkenningsovereenkomsten gesloten tussen verzekeraars en erkende herstellende; (3) informatie-uitwisselingsovereenkomsten tussen verzekeraars uitgevoerd met de hulp van Informex en; (4) het waarschijnlijke bestaan van horizontale collusie tussen verzekeraars.

Anderzijds had de klacht van de VZW Verenigde Carrossiers ook betrekking op een mogelijk misbruik van machtspositie in strijd met de artikelen IV.2 WER en 102 VWEU door Informex NV op de Belgische markt van de productie en distributie van software ter ondersteuning van de opstelling van een begroting voor autoherstellingen, bestaande uit de vaststelling van buitensporige prijzen en de foutieve aard van bepaalde informatie opgenomen in het Winformex platform, met als gevolg de uitsluiting van concurrenten van de markt.

Na een diepgaand onderzoek heeft het onderzoek van de auditeur uitgewezen dat (i) de tussen de verzekeraars en de experts gesloten expertise-overeenkomsten, (ii) de tussen de verzekeraars en de erkende herstellende gesloten erkenningsovereenkomsten en (iii) de informatie-uitwisselingsovereenkomsten tussen de verzekeraars uitgevoerd met de hulp van Informex, niet naar hun aard concurrentiebeperkend zijn, en verder iv) dat er geen overeenkomst tussen de verzekeraars kon worden vastgesteld.

Uit het onderzoek blijkt evenmin dat Informex misbruik heeft gemaakt van haar machtspositie op de markt voor berekeningssoftware voor de beoordeling van herstellingen, door vermeende praktijken van uitbuiting (buitensporige tarieven) en uitsluiting (niet-aanpassing van de Winformex-software aan de marktontwikkelingen om de concurrentie uit te sluiten).

Proximus/EDPnet - 2023-RPR-38⁸

Op 21 maart 2023 opende de BMA ambtshalve een onderzoek overeenkomstig artikel IV.39, 2° van het Wetboek Economisch Recht (WER) naar de overname van de activa van EDPnet door Proximus, op dezelfde dag bevolen door de Gentse Ondernemingsrechtbank, afdeling Dendermonde, in het kader van een gerechtelijke reorganisatieprocedure. Dit onderzoek had tot doel te bepalen of deze overname een inbreuk zou kunnen vormen op artikel IV.2 van de WER en artikel 102 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (“VWEU”), dat misbruik van een machtspositie verbiedt.

EDPnet is de belangrijkste alternatieve operator die op nationaal niveau in België toegang tot breedbandinternet op groot- en kleinhandelsniveau aanbiedt, en de enige daadwerkelijke concurrent van historisch operator Proximus op koper- en glasvezelnetwerken die tienduizenden klanten kan bedienen, in het bijzonder residentiële klanten.

Op 12 april 2023 heeft de auditeur-generaal voor het eerst op eigen initiatief om voorlopige maatregelen verzocht, overeenkomstig artikel IV.72 WER, om elk risico te voorkomen van een significante belemmering van de daadwerkelijke mededinging als gevolg van de integratie van EDPnet binnen Proximus en om aldus het nuttig effect van het onderzoek ten gronde te vrijwaren.

Op 21 juni 2023 oordeelde het Mededingingscollege bij [beslissing nr. ABC-2023-RPR-17](#) dat de auditeur-generaal prima facie het bestaan had aangetoond van een misbruik van machtspositie door Proximus als gevolg van de overname van EDPnet, met name door de uitschakeling van EDPnet als een onafhankelijke alternatieve operator actief op zowel het groot- en kleinhandelsniveau voor breedbandinternet. Het Mededingingscollege droeg Proximus daarom op (i) de levensvatbaarheid, de marktwaarde en het concurrentievermogen van EDPnet te waarborgen, (ii) de activiteiten van Proximus en EDPnet gescheiden te houden, onder toezicht van een “hold separate” beheerder, (iii) de activiteiten van EDPnet te beschermen door ervoor te zorgen dat Proximus geen vertrouwelijke informatie over EDPnet inwint, en (iv) een monitoring trustee aan te stellen die erop toeziet dat Proximus de opgelegde voorlopige maatregelen naleeft.

Met deze beslissing bevestigde het Mededingingscollege de wetmatigheid van het ambtshalve onderzoek ingesteld op basis van het Towercast-arrest van het Hof van Justitie van de Europese Unie van 16 maart 2023, en daarmee de bevoegdheid van de Autoriteit om het begrip misbruik van een machtspositie toe te passen op niet-aanmeldbare concentraties, en dit zonder aanvullende voorwaarden en/of beperkingen die losstaan van de transactie in kwestie.

⁷ [Beslissing nr ABC-23-PK-36_AUD](#)

⁸ [Beslissing nr ABC-23-RPR-38_AUD](#)

Op 6 november 2023 hebben Proximus en Citymesh een overeenkomst gesloten en uitgevoerd waarbij Proximus EDPnet Belgium aan Citymesh afstoot. De overname van EDPnet door Citymesh, de nieuwkomer in de telecommunicatiesector in België (in het bijzonder in partnerschap met de operator DIGI), zal ertoe leiden dat de concurrentie hersteld zal worden en versterkt in de toekomst ten voordele van consumenten en bedrijven, en komt bijgevolg tegemoet aan de bezorgdheden van de auditeur-generaal die aanleiding hebben gegeven tot de opening van het ambtshalve onderzoek en het verzoek om voorlopige maatregelen.

Onder deze omstandigheden, was de BMA, overeenkomstig artikel IV.45, lid 1, onder 3), van de WER, van oordeel dat de zaak ten gronde niet langer prioritair is en een onderzoek niet langer gerechtvaardigd gezien de beschikbare middelen, en heeft zij daarom besloten het onderzoek ten gronde te beëindigen.

Andere sepotbeslissingen

De BMA heeft ook een sepotbeslissing in de volgende zaken genomen:

- Brouwland/Weyermann⁹;
- RGF Assurances – Centre hospitalier chrétien¹⁰;
- Dinant Evasion/Citadelle de Dinant¹¹;
- Volvo/DE Weser-Broes/Contrast¹².

⁹ [Beslissing nr. BMA-23-IO-10-AUD.](#)

¹⁰ [Beslissing nr. BMA-23-CC-18.](#)

¹¹ Beslissing nr. ABC-23-PK-44AUD.

¹² Beslissing nr. BMA-23-IO-46.

Bienvenue

4. Het concentratietoezicht

4.1. Enkele cijfers

	Aantal	
	2023	2022
Concentraties aangemeld (totaal)	38	32
Concentraties aangemeld met vereenvoudigde procedure (art. IV.70 WER)	32	26
Concentraties goedgekeurd in vereenvoudigde procedure	30	26
Concentraties aangemeld in de normale procedure (art. IV.63 WER)	6	6
Ontheffing beslissingen (art. 10, §6, WER)	3	2
Concentraties (volledige) beslist in eerste fase	5	7
<i>Toelaatbaar verklaarde concentraties zonder voorwaarden noch verplichtingen (art. IV.66, § 2, 1° WER)</i>	3	5
<i>Toelaatbaar verklaarde concentraties met voorwaarden en verplichtingen (art. IV.66, § 2, 1° WER)</i>	2	1
<i>Stilzwijgend toelaatbaar verklaarde concentraties (art. IV.66, § 4 WER)</i>	0	0
<i>Concentraties opening tweede fase (art. IV.66, § 2, 3° WER)</i>	0	1
Concentraties beslist in tweede fase	0	0
Concentraties afgezien in tweede fase	1	0

4.2. Korte bespreking van volledige concentraties

Sligro MFS Belgium/Metro Cash & Carry - 23-CC-07¹³

Het Mededingingscollege heeft op 3 april 2023 de overname van een aantal Metro Cash & Carry vestigingen door Sligro-MFS Belgium goedgekeurd.

Het onderzoek betrof met name de impact van de concentratie op de markt voor de inkoop van dagelijkse consumptiegoederen enerzijds en de markt voor de groothandelsverkoop van voeding en aan voeding gerelateerde niet-voeding producten voor consumptie buitenshuis anderzijds.

Het College heeft met de auditeur geoordeeld dat de concentratie geen gevolgen dreigt te hebben die een goedkeuring in de weg zouden staan.

AG Insurance/Touring Club Royale - 23-CC-12¹⁴

Het Mededingingscollege heeft op 22 mei 2023 de overname van de commerciële activiteiten van de Koninklijke Belgische Touring Club VZW door AG Insurance (AGI) goedgekeurd.

Het Mededingingscollege heeft aan deze toelating onder andere de voorwaarde verbonden dat AGI concrete maatregelen zal nemen om te verzekeren dat er een operationele en structurele scheiding post-transactie bestaat tussen de examen- en keuringsactiviteiten van de AGI Groep enerzijds en de commerciële verzekerings- en bijstand en pechverhelpingsactiviteiten van de AGI Groep anderzijds.

Ter Beke – Pluma /Campofrio Food Group en Imperial Meat Products (afgezien in tweede fase)

De BMA heeft nota genomen van de beslissing van What's Cooking Group NV (voorheen en hier "Ter Beke") om haar overeenkomst te beëindigen waarbij zij de exclusieve zeggenschap wilde verwerven over Imperial Meat Products VOF en andere activa van de Campofrio Food Group (samen "CFG"). Als gevolg hiervan beëindigde de BMA ook haar concentratieonderzoek naar deze transactie.

De BMA startte op 4 juli 2022 een diepgaand onderzoek ("tweede fase onderzoek") naar de voorgenomen overname van Imperial Meat Products VOF en andere activa van de Campofrio Food Group (samen "CFG") door What's Cooking Group NV (voorheen en hier "Ter Beke").¹⁵

Ter Beke en CFG zijn leidende producenten van een brede waaier bewerkte vleeswaren in België. Samen zouden ze veruit de grootste speler zijn geworden in de levering van droge worst/salami en producten op basis van gevogelte en zouden ze leidende marktposities hebben verworven in de levering van gekookte ham en paté, terwijl ze beperkte concurrentie ondervinden en de enige marktspelers zijn met een aanzienlijke positie op alle markten. De BMA vreesde dan ook dat de voorgenomen transactie

zou leiden tot een te verregaande marktconcentratie en hogere prijzen voor klanten en uiteindelijk voor consumenten.

Het team van de BMA voerde een zeer uitgebreid marktonderzoek dat met name bestond uit een volledige marktconstructie waaraan alle grote supermarktketens deelnamen, het opzetten van een dataroom en omvangrijke verzoeken om inlichtingen aan klanten en concurrenten, waaronder ook buitenlandse vleeswarenproducenten. Het diepgaande onderzoek duurde een aantal maanden, in overleg met zowel Ter Beke als CFG.

Uit de resultaten van het marktonderzoek bleek met name dat de relevante bewerkte vleeswarenmarkten nationaal van omvang waren en dat de buitenlandse producten algemeen beperkt in volumes en anders gepositioneerd waren in vergelijking met deze van Ter Beke en CFG (wat bijvoorbeeld de aard, de prijs en het klantenbestand betreft). Bovendien werd het verlies aan concurrentie als gevolg van de transactie niet gecompenseerd door andere factoren, zoals de toetreding of uitbreiding van concurrenten of aankoopmacht.

Als gevolg hiervan, en omdat Ter Beke geen formele corrigerende maatregelen voorstelde om deze bezwaren weg te nemen, heeft de auditeur van de BMA het College op 8 mei en wederom op 1 juni 2023 aanbevolen om de transactie te verbieden.

Op 2 juni 2023 heeft de BMA nota genomen van de beslissing van Ter Beke om haar overeenkomst te beëindigen waarbij zij de exclusieve zeggenschap wilde verwerven over CFG. Als gevolg hiervan beëindigde de BMA ook haar concentratieonderzoek naar deze transactie.

ACE Pharmaceuticals/Febelco/Pannoc Chemie - 23-CC-39¹⁶

De BMA heeft op 8 november 2023 de overname van Pannoc Chemie NV ("Pannoc") door ACE Pharmaceuticals Belgium BV ("ACE Belgium") en Febelco CV ("Febelco") goedgekeurd, onder voorwaarden.

Pannoc is een Belgisch farmaceutisch bedrijf dat zich toelegt op het ontwikkelen, produceren, verpakken en verkopen van medische grondstoffen (voornamelijk zalfbasisen) en cosmetica in de vorm van crèmes, zalven, gels, lotions en oplossingen, evenals een beperkt aantal geneesmiddelen. Pannoc produceert deze producten daarnaast ook voor derden, al dan niet onder private label.

ACE Belgium is een joint venture tussen ACE Pharmaceuticals BV – deel van de ACE Pharma Group BV – en Pharmentum NV. ACE Pharma Group BV is actief in de ontwikkeling, productie, registratie en verkoop van geneesmiddelen voor kleine patiëntgroepen of specifieke indicaties, alsook in de productie en distributie van geneesmiddelen voor klinisch onderzoek. Pharmentum NV is een holding met controle over Pharma Chemicals, een farmaceutisch bedrijf dat actief is in de inkoop, analyse en herverpakking van medische grondstoffen, die zij verkoopt aan apothekers en ziekenhuizen die op hun beurt deze grondstoffen verder verwerken.

Febelco is een coöperatieve vennootschap, die enerzijds actief is als groothandelaar-verdeler van farmaceutische en parafarmaceutische producten, en anderzijds als holdingmaatschappij eigenaar is van onder andere Livlina NV (logistieke, pre-wholesa-

¹³ [Beslissing nr BMA-2023-CC-07](#).

¹⁴ [Beslissing nr BMA-2023-CC-12](#).

¹⁵ [Beslissing nr BMA-2022-CC-22](#).

¹⁶ [Beslissing nr BMA-2023-CC-39](#).

le activiteiten) en Axone Pharma SA (commerciële representatie voor (para)farmaceutische producten). Daarnaast bezit Febelco ook het private label Febelcare dat bestaat uit een gamma van voornamelijk (para)farmaceutische producten.

Het onderzoek naar deze overname werd op 28 februari 2023, op vraag van de BMA, volgens de procedure van Artikel 9 van de EG-concentratieverordening¹⁷ door de Europese Commissie doorverwezen naar de BMA.

Aan het einde van haar voorlopige ('Fase 1') analyse heeft de BMA geconcludeerd dat de transactie aanleiding gaf tot een verticale concentratie die risico's inhield voor de concurrentie met betrekking tot de productie en verdeling van semi-solide medische grondstoffen op de Belgische markt:

- Bronafscherming, waarbij de door Pannoc geproduceerde semi-solide medische grondstoffen niet meer, in beperkte mate of aan minder gunstige voorwaarden beschikbaar zouden zijn voor concurrerende verkoper-distributeurs, concurrerende full-line groothandelaar-verdelers en apothekers die niet afnemen bij Febelco.
- Klantafscherming, waarbij Febelco niet langer, of slechts in mindere mate beschikbaar zou zijn als verkoopkanaal voor concurrerende verkoper-distributeurs en concurrerende producenten.
- Uitwisseling van commercieel gevoelige informatie, waarbij Pannoc post-transactie commercieel gevoelige informatie zou ontvangen over concurrenten via aanmeldende partijen of vice versa.

Na kennis te hebben genomen van deze risico's, boden de aanmeldende partijen op 5 oktober 2023 overeenkomstig artikel IV.63, §2 WER de volgende gedragsverbintenissen aan:

- Bronafscherming: aanmeldende partijen verbinden er zich toe de "Pannoc"-semi-solide medische grondstoffen op een billijke, redelijke en niet-discriminerende wijze te blijven leveren.
- Klantafscherming: Febelco verbindt er zich toe om semi-solide medische grondstoffen die concurreren met de "Pannoc"-semi-solide grondstoffen op een billijke, redelijke en niet-discriminerende wijze te blijven verdelen in België.
- Uitwisseling van commercieel gevoelige informatie: aanmeldende partijen verbinden zich ertoe om een strikte Chinese Wall Policy te implementeren.

Deze verbintenissen werden bindend gemaakt en op basis hiervan werd de transactie, onder voorwaarden goedgekeurd. De verbintenissen zijn geldig voor een periode van vijf jaar en kunnen eenmalig verlengd worden.

RG Safety /Vandeputte Safety - 23-CC-48¹⁸

Op 8 december 2023 heeft het Mededingingscollege de verwerving van de uitsluitende zeggenschap over Prosafo NV en V12 NV, de moedervereniging van Vandeputte Safety International NV (samen "Vandeputte Safety"), door RG Safety SAS (hierna "RG") goedgekeurd.

¹⁷ Verordening nr. 139/2004 van 20 januari 2004 betreffende de controle op concentraties van ondernemingen (de „EG-concentratieverordening”).

¹⁸ [Beslissing nr BMA-2023-CC-48](#).

RG en Vandeputte Safety zijn allebei actief in de inkoop en distributie van persoonlijke beschermingsmiddelen.

RG verdeelt producten zowel onder merknamen van fabrikanten als onder haar eigen merknaam, aan bedrijven die actief zijn in diverse sectoren, zoals de bouw, de chemie, de automobielin-dustrie, enz. Daarnaast verkoopt RG ook persoonlijke beschermingsmiddelen aan overheidsinstanties en openbare diensten. In België was RG tot op heden enkel actief via Lisap NV en waren haar activiteiten in België relatief bescheiden.

Vandeputte Safety en gerelateerde bedrijven zijn actief in de inkoop en distributie van persoonlijke beschermingsmiddelen aan voornamelijk middelgrote bedrijven en grotere internationale bedrijven.

Op de verschillende inkoopmarkten leidt de transactie tot een beperkt increment in de stijging van het marktaandeel terwijl er grote internationale spelers aanwezig zijn aan de aanbodzijde van deze inkoopmarkten, toenemende zijdelingse concurrentiele druk is van online platformen, en geen significante toetredingsdrempels zijn.

Op de distributiemarkt leidt de transactie eveneens tot een beperkt increment in de stijging van het marktaandeel terwijl een aantal andere spelers zullen blijven concurreren, inclusief voor grote publieke aanbestedingen.

Om deze redenen stelt het Mededingingscollege in haar beslissing van 8 december 2023 dat de concentratie geen aanleiding zal geven tot mededingingsbeperkende gevolgen en aldus toelaatbaar is.

Hôpital Ambroise Paré/Pôle Hospitalier Jolimont - 23-CC-50¹⁹

Op 21 december 2023 keurde de BMA de fusie goed tussen Centre Hospitalier Universitaire et Psychiatrique de Mons Borinage SCRL ("CHUPMB"), ook bekend als Hôpital Ambroise Paré ("HAP"), en Pôle Hospitalier Jolimont ASBL ("PHJ") binnen een nieuwe juridische structuur, ASBL CHU HELORA. Deze beslissing volgt op de tussentijdse beslissing van 28 juni 2023 waarbij de BMA de *standstill* verplichting al gedeeltelijk had opgeheven zodat de transactie ten uitvoer kon worden gelegd. Dit is de eerste volledige beslissing van de BMA over ziekenhuisfusies.

HAP is een openbaar algemeen ziekenhuis met universitair karakter, georganiseerd in de vorm van een intercommunale, die één ziekenhuisvestiging in Bergen beheert. PHJ is een privaat algemeen ziekenhuis, georganiseerd in de vorm van een VZW, die zes ziekenhuisvestigingen beheert verspreid over de provincies Henegouwen en Waals-Brabant. Door de fusie zullen de partijen hun algemene ziekenhuisactiviteiten samenvoegen, met uitzondering van de psychiatrische activiteiten van HAP (CHP Chêne aux Haies).

Gezien de respectieve en gecombineerde omzet van HAP en PHJ was de fusie onderworpen aan het voorafgaande toezicht van de BMA. In het licht van de huidige consolidatiegolf heeft de BMA in oktober 2023 een specifiek analysemethode voor de ziekenhuissector ontwikkeld, dat wordt toegepast rekening houdend met de specificiteiten van de sector in kwestie. In het bijzonder ging de BMA na of de transactie voordelen voor patiënten zou ople-

¹⁹ [Beslissing nr ABC-2023-CC-50](#).

veren die opwegen tegen de risico's die verbonden zijn aan een vermindering van het aantal onafhankelijke zorginstellingen in de relevante zorggebieden. Bij de beoordeling hield de BMA ook rekening met het specifieke wettelijke kader dat van toepassing is op de ziekenhuissector, in samenwerking met de bevoegde sectorale overheden en alle betrokken belanghebbenden.

Ten behoeve van de analyse heeft de BMA twee afzonderlijke productmarkten weerhouden, namelijk i) de markt voor hospitalisaties (met uitzondering van hospitalisaties in psychiatrische ziekenhuizen) en ii) de markt voor gespecialiseerde ambulante zorgen. Deze twee markten, die lokaal van omvang zijn, komen overeen met zorggebieden die zijn vastgesteld op basis van werkelijke patiëntenstromen (reële voetafdruk) en die zich voornamelijk in de regio Bergen bevinden.

In onderhavige zaak bleek uit het onderzoek dat andere algemene ziekenhuizen en zorgaanbieders actief zijn in de betrokken zorggebieden, zowel op de markt voor hospitalisaties als op de markt voor gespecialiseerde ambulante zorgen. Het lijkt ook onwaarschijnlijk dat capaciteit, diversiteit en toegankelijkheid van het zorgaanbod zal verslechteren. Het onderzoek heeft een ernstig risico op prijseffecten kunnen uitsluiten, met name met betrekking tot kamer- en ereloon-supplementen, uitgaande van een constant regelgevend kader. Tot slot blijkt uit een analyse van de interne documenten van HAP en PHJ dat de fusie het mogelijk zou moeten maken om de arbeidsvoorwaarden voor het personeel in een context van tekorten te handhaven en te verbeteren.

Aan het eind van een fase 1 onderzoek heeft het Mededingingscollege het specifieke analysekader voor ziekenhuisfusies goedgekeurd en heeft het geconcludeerd dat er geen ernstige aanwijzingen zijn van een significante belemmering van de daadwerkelijke mededinging op de onderzochte markten en dat de aangemelde concentratie derhalve onvoorwaardelijk kon worden toegelaten.

5. Het contentieux waarin de Autoriteit betrokken is

5.1. Enkele cijfers

Volgende tabel geeft een overzicht van het contentieux waarin de BMA betrokken is in de zaken van de BMA en van de voormalige Raad voor de Mededinging:

2023	Aantal	Referentie
Beroepen ingesteld in 2023	2	Proximus tegen BMA beslissing in de zaak Proximus/EDPnet van 21 juni 2023: 2023/MR/1 CERP/BMA : 2023/AR/1459
Arresten van het Hof van Beroep	7	PMB, BAT, JTI en ITB /BMA: 2022/AR/640 & 2022/AR/652 & 2022/AR/659 & 2022/AR/662 & 2022/AR/745: eindarrest van 15 februari 2023 en verbeteringsarrest van 28 juni 2023 Ads & Data en IPM Group / BMA: 2022/AR/695 & 2022/AR/708: eindarrest van 26 april 2023 Carrefour/ BMA : 2022/AR/1617 : tussenarrest van 15 maart 2023 en eindarrest van 17 juni 2023 URBSFA / ABC en Virton : 2020/MR/2 : eindarrest van 28 juni 2023 Proximus/BMA : 2023/MR/1: eindarrest (afstand van geding) van 22 november 2023
Arresten van het Hof van Cassatie	2	BMA en URBSFA / Virton : arrest van 5 januari 2023 Proximus/BMA en Belgische Staat: arrest van 12 januari 2023
Overige hangende beroepen	2	Virton/ABC en URBSFA : 2020/MR/1 Bpost/BMA : 2020/1483 : prejudicieel arrest van EU-Hof van Justitie van 22 maart 2022
Cassatievoorzieningen	4	PMB, BAT, JTI en ITB tegen arrest van het Marktenhof van 15 februari 2023 (zoals verbeterd bij arrest van 28 juni 2023): nummer dossier cassatie
Overige hangende Cassatieberoepen	0	

5.2. Beknopte bespreking

Tabak (Marktenhof - beroep tegen beslissing 2022-I/O-13)

Op 13 april 2022 heeft het Mededingingscollege van de BMA een boete opgelegd van 36.188.166 miljoen euro aan vier tabaksfabrikanten die samen gedurende de hele inbreukperiode meer dan 90% van de Belgische markt voor sigaretten in handen hadden: Philip Morris Benelux bvba ("PMB"), British American Tobacco Belgium NV ("BAT"), JT International Company Netherlands BV ("JTI"), Établissements L. Lacroix Fils NV ("ITB"). De inbreukmakende gedragingen hadden betrekking op de indirecte uitwisseling van toekomstige prijsinformatie via gezamenlijke groothandelaars met als doel het verminderen van de onzekerheid omtrent elkaars marktgedrag. Het College stelde twee inbreukmakende onderling afgestemde feitelijke gedragingen vast: één tussen PMB, JTI en ITB en één tussen BAT en PMB.

In mei 2022 gingen de vier tabaksfabrikanten tegen deze beslissing in beroep bij het Marktenhof.

Bij arrest van 15 februari 2023 heeft het Marktenhof het bestaan van twee mededingingsbeperkende onderling afgestemde feitelijke gedragingen bevestigd, maar een motiveringsgebrek vastgesteld met betrekking tot de voorwaarde van het één enkel en voortdurend karakter van de inbreuken. Het Marktenhof heeft de zaak terugverwezen naar een anders samengesteld College om een nieuwe beslissing te nemen over het voortdurend karakter en de duur van de inbreuk, alsook over de boete, rekening houdend met de door het Marktenhof gemaakte overwegingen en de eigen beleidsmarge van de BMA.

De vier tabaksfabrikanten tekenden cassatieberoep aan tegen het arrest van het Marktenhof. De procedure in cassatie is hangende.

Ads & Data en IPM Group (Marktenhof – beroep tegen beslissing 2022-CC-08))

Op 29 maart 2022 heeft het Mededingingscollege van de BMA de concentratie, bestaande uit de verwerving van de gezamenlijke zeggenschap door DPG en Rossel over RTL, goedgekeurd nadat de aanmeldende partijen verbintenissen hadden aangeboden.

Ads & Data en IPM Group die reeds waren tussengekomen als belanghebbende derden in de procedure voor de BMA, stelden een beroep in tegen de beslissing van het Mededingingscollege bij het Marktenhof. Het beroep was o.m. gericht tegen de concurrentieanalyse van de BMA m.b.t.:

- de unilaterale horizontale effecten op de markt voor de verkoop van advertentieruimte op nationale televisiekanalen in de Franse gemeenschap;
- de conglomerale effecten: mogelijke marktuitsluiting van concurrenten op de advertentiemarkten; en
- de conglomerale effecten op markt voor productie van tv-content en het licentiëren van uitzendrechten van tv-content.

Op 26 april 2023 heeft het Marktenhof de concurrentieanalyse en de beslissing van de BMA die de concentratie goedkeurde, volledig bevestigd.

Carrefour (Marktenhof - beroep tegen beslissing 2022-CC-38)

Op 6 december 2022 heeft Carrefour beroep ingesteld tegen de beslissing van het Mededingingscollege van 9 november 2022, waarbij de overname door ITM van de supermarktketen Mestdagh werd goedgekeurd.

In een arrest van 15 maart 2023, sprak het Marktenhof zich uit over het verzoek van Carrefour om toegang te krijgen tot bepaalde documenten van het proceduredossier. Zoals in de DPG-zaak (besproken in het vorige jaarverslag) maakte het Marktenhof een duidelijk onderscheid tussen het administratieve beslissingstraject voor de BMA en de fase van het contentieus voor het Marktenhof. In de eerstgenoemde fase is de regel dat derden geen toegang hebben tot het proceduredossier, tenzij de voorzitter van het Mededingingscollege anders oordeelt. In de fase voor het Marktenhof kan een derde daarentegen wel toegang krijgen tot stukken van het proceduredossier indien bepaalde criteria zijn vervuld. Toegang voor een derde is mogelijk indien de door de hem/haar aangevoerde middelen tegen de beslissing van de BMA niet behoorlijk op tegenspraak zouden kunnen worden behandeld zonder de stukken. In deze zaak besliste het Marktenhof dat Carrefour in gebreke bleef aan te tonen waarom zij toegang nodig heeft tot de gevraagde informatie en stukken om de gegrondheid van haar middelen tot vernietiging van de beslissing aan te tonen.

In het eindarrest van 14 juni 2023 heeft het Marktenhof de goedkeuring door de BMA van de overname door ITM van de Mestdagh winkels bevestigd. Carrefour had kritiek geuit op de (i) procedure, (ii) de geografische marktafbakening en meer bepaald de analyse voor het bepalen van de verzorgingsgebieden rond de ITM en Mestdagh winkels en (iii) de daaropvolgende concurrentieanalyse. Het Hof oordeelde dat de marktafbakening een

eerste belangrijke, maar indicatieve stap vormt in de analyse, die moet worden aangevuld met een dynamische concurrentieanalyse, waarbij men de concurrentie druk onderzoekt die op de markt nog bestaat na de overname, onder meer door ondernemingen die zich buiten de lokale markt of op de grenzen van de geografische markt bevinden.

Virton (Cassatie en Marktenhof – beroep tegen beslissing 2020-VM-24)

In deze zaak heeft het Mededingingscollege op 19 november 2020, in navolging van het arrest van het Marktenhof van 23 september 2020, een nieuwe beslissing genomen, waarbij het voorlopige maatregelen heeft toegekend aan Virton (2020-VM-36). Tegen deze beslissing tekende de KBVB op 24 december 2020 beroep aan.

In een arrest van 5 januari 2023 heeft het Hof van Cassatie de cassatieberoepen van de BMA en de KBVB tegen het arrest van het Marktenhof van 23 september 2020 gegrond verklaard. Volgens het Hof van Cassatie is de termijn bepaald bij artikel IV.72, §4, alinea 3 geen termijn van orde, maar een strikte termijn. Stukken die worden neergelegd na deze termijn, mogen door het College niet in rekening worden gebracht. De oude beslissing die het College op 29 juni 2020 had genomen en waarbij de door Virton gevraagde voorlopige maatregelen werden geweigerd, herleefde daardoor.

Bij arrest van 28 juni 2023 oordeelde het Marktenhof dat het beroep van de KBVB tegen de nieuwe beslissing van 19 november 2020 zonder voorwerp was geworden als gevolg van het cassatiearrest van 5 januari 2020, waarin het Hof van Cassatie het cassatieberoep van de BMA tegen het arrest van het Marktenhof gegrond had verklaard. Als gevolg van het cassatiearrest besliste het Marktenhof dat de BMA niet de bevoegdheid had om een nieuwe beslissing te nemen.

Proximus/EDPNet (Marktenhof – beroep tegen beslissing 2023-RPR-17)

Op 21 juni 2023 heeft het Mededingingscollege, op verzoek van de Auditeur-Generaal, ingevolge de vaststelling van een *prima facie* vaststelling van misbruik van machtspositie voorlopige maatregelen opgelegd aan Proximus met betrekking tot haar overname van EDPnet.

Met deze beslissing bevestigde het Mededingingscollege de wetmatigheid van het ambtshalve onderzoek dat was ingesteld op basis van het Towercast-arrest van het Hof van Justitie van de Europese Unie van 16 maart 2023, en daarmee ook de bevoegdheid van de BMA om het begrip misbruik van een machtspositie toe te passen op niet-aanmeldbare concentraties.

Op 20 juli 2023 stelde Proximus beroep in tegen de beslissing van het Mededingingscollege tot opleggen van voorlopige maatregelen.

Op 6 november 2023 hebben Proximus en Citymesh een overeenkomst gesloten en uitgevoerd waarbij Proximus EDPnet Belgium aan Citymesh verkoopt. De overname van EDPnet door Citymesh, de nieuwkomer in de telecommunicatiesector in Bel-

gië (in samenwerking met de operator DIGI), zal ertoe leiden dat de concurrentie hersteld en versterkt wordt in de toekomst ten voordele van consumenten en bedrijven. Deze overeenkomst kwam bijgevolg tegemoet aan de bezorgdheden van de BMA.

Na het sluiten van deze overeenkomst heeft Proximus aan het Marktenhof laten weten afstand te doen van haar beroep tegen de beslissing van de BMA tot oplegging van voorlopige maatregelen. Bij arrest van 22 november 2023 heeft het Marktenhof het afstand van geding van Proximus vastgesteld.

Proximus (Cassatie na beroep tegen beslissing 2009-P/K-10)

Op 7 oktober 2020 heeft het Marktenhof een tussenarrest genomen in het kader van het beroep tot nietigverklaring van Proximus tegen de beslissing van de voormalige Raad voor de Mededinging van 26 mei 2009 (oplegging van een geldboete wegens misbruik van machtspositie). Op 9 juli 2021 had Proximus een cassatieberoep ingesteld tegen dit tussenarrest.

Op 12 januari 2023 heeft het Hof van Cassatie het cassatieberoep verworpen. Het Hof van Cassatie bevestigt dat het Marktenhof het recht niet onjuist heeft toegepast door te oordelen dat de gegevens gebruikt voor het vaststellen van een misbruik van machtspositie voor het jaar 2005 niet voortkwamen uit de huiszoeking, en bijgevolg de boetebeslissing konden schragen. De zaak is dus opnieuw hangende voor het Marktenhof.

6. Amicus curiae

Het Directiecomité van de BMA heeft beslist om voortaan een amicus curiae die op vraag van een rechterlijke instantie op basis van artikel IV.88 WER wordt verstrekt, te publiceren op de website van de BMA, onder twee voorwaarden: (i) alle persoonsgegevens en confidentiële informatie worden verwijderd en (ii) de publicatie geschiedt niet vóór de uitspraak van het vonnis of het arrest van de rechter waaraan de amicus curiae is gericht. Het vonnis of arrest en de amicus curiae worden samen gepubliceerd.

Beevers Kaas BV/ Albert Heijn Belgium NV

Bij arrest van 27 april 2022 verzocht het hof van beroep te Antwerpen de Belgische mededingingsautoriteit om schriftelijke opmerkingen (amicus curiae) over de verenigbaarheid van een exclusieve distributieovereenkomst tussen Cono en Beevers Kaas met artikel 4, b) van de Verticale Groepsvrijstellingsverordening (EU) nr. 330/2010 van de Europese Commissie. In het bijzonder werd de BMA gevraagd naar de precieze draagwijdte van de zogenaamde voorwaarde van parallelle oplegging, nl. de bescherming door de leverancier van de exclusieve distributeur tegen actieve verkoop in zijn grondgebied door alle andere afnemers van de leverancier.

In de amicus curiae die op 28 september 2022 werd ingediend bij het hof van beroep, ging de BMA nader in op de draagwijdte en inhoud van de voorwaarde van parallelle oplegging die vervat ligt in punt 51 van de Verticale Richtsnoeren van 2010.

In de eerste plaats wees de BMA erop dat de precisering in punt 51 van de Verticale Richtsnoeren van 2010 een uitlegging vormt van de draagwijdte van de uitzondering in artikel 4, onder b), i). Dit punt bevat een nadere uitlegging van het begrip “exclusief toegewezen gebied” in de zin van artikel 4, b), i). Volgens de BMA dient deze voorwaarde van parallelle oplegging dan ook te worden gerespecteerd om te kunnen genieten van de uitzondering in art. 4, b), i) van de Groepsvrijstellingsverordening.

In de tweede plaats benadrukte de BMA dat de voorwaarde van ‘parallelle oplegging’ vereist dat de leverancier zijn exclusieve distributeur beschermt tegen actieve verkoop in het exclusief toegewezen gebied door *alle andere afnemers* in de EER van de leverancier. Deze voorwaarde moet worden uitgelegd in het licht van het doel van de uitzondering, met name de beloning en bescherming van investeringen door de exclusieve distributeur ten behoeve van de consument.

Tot slot stelde de BMA dat de voorwaarde dat de leverancier zijn exclusieve distributeur bescherming biedt tegen actieve verkopen in het exclusieve gebied door alle andere afnemers, moet worden uitgelegd in het licht van de algemene definitie van het begrip ‘overeenkomst’ in de zin van de mededingingsregels, in het bijzonder artikel 101 VWEU en artikel IV.1 WER.

In het tussenarrest van 13 september 2023 onderschreef het hof van beroep de zienswijze van de BMA op deze drie punten en legde vervolgens twee prejudiciële vragen voor aan het Hof van Justitie van de Europese Unie. De Belgische regering heeft in dit verband schriftelijke opmerkingen ingediend.

GDM Sports BV/ Koninklijke Belgische Biljartbond VZW

Bij vonnis van 30 november 2021, en na inwinning bij de BMA van een eerste amicus curiae,²⁰ oordeelde de Voorzitter van de Ondernemingsrechtbank Leuven in het geschil tussen Hector Cue Sports Belgium en de Koninklijke Belgische Biljartbond VZW (“KBBB”) dat de KBBB inbreuk had gepleegd op het mededingingsrecht, meer bepaald op de artikelen IV.1 WER en IV.2 WER (en artikel 101 en 102 VWEU). Met verwijzing naar de amicus curiae beval de voorzitter de staking van de inbreuk die bestond in de verlening van exclusieve rechten (opgenomen in sponsorovereenkomsten) aan een bepaalde leverancier van biljartbenodigdheden (zoals carambole biljartballen of biljarttafels) in het kader van door de KBBB georganiseerde biljartwedstrijden op nationaal niveau, zonder op transparante en objectieve wijze een tender of aanbesteding te organiseren.²¹

In uitvoering van deze uitspraak organiseerde de KBBB twee aanbestedingen, één offerteaanvraag tot sponsoring van biljartballen en een andere offerteaanvraag tot sponsoring van biljarttafels. Met het geselecteerde bedrijf werd een exclusieve sponsorovereenkomst afgesloten. Deze aanbestedingen gaven aanleiding tot een nieuw geschil tussen partijen omtrent het objectieve, transparante en niet-discriminerende karakter van de twee aanbestedingen.

De ondernemingsrechtbank te Leuven verzocht de BMA om een tweede amicus curiae over de vraag of de wijze waarop de aanbestedingen werden georganiseerd verenigbaar waren met de artikelen IV.1 WER en IV.2 WER (en artikel 101 en 102 VWEU). In deze tweede amicus curiae van 30 juni 2023 herhaalde de BMA de analyse die zij in haar eerste amicus curiae had gemaakt. Daarenboven bracht zij een aantal feitelijke elementen onder de aandacht van de Ondernemingsrechtbank die nuttig kunnen zijn voor de beoordeling of de door de KBBB georganiseerde aanbestedingen beantwoorden aan de vereisten van een objectieve, niet-discriminerende en transparante selectieprocedure. Dit is vooral van belang voor de vraag of de toewijzing c.q. sluiting van de exclusieve sponsorovereenkomsten een discriminatoire handelswijze vormt in de zin van artikelen IV.2 WER en/of 102 WEU, en/of de sponsorcontracten een mededingingsbeperking naar strekking in de zin van artikel 101 VWEU en artikel IV.1 WER vormen. De mededingingsbeperkende strekking van de toekenning van exclusiviteit kan immers blijken uit de feitelijke omstandigheden waarin deze toekenning is gebeurd. Wat de gevolgen van de sluiting van een exclusief sponsorcontract op de markt van de verkoop van carambole biljartballen betreft, is BMA van oordeel dat in het licht van haar beschikkingspraktijk en de rechtspraak van het Marktenhof, rekening moet worden gehouden met het premium karakter van de betrokken kampioenschappen, het bestaan van volwaardige alternatieven voor concurrenten, de

²⁰ Besproken in het Jaarverslag 2021, blz.20.

²¹ In een arrest van 27 januari 2024 oordeelde het hof van beroep te Brussel, met verwijzing naar de eerste amicus curiae van de BMA, dat het bestaan van machtspositie in hoofde van de KBBB niet was aangetoond, maar anderzijds ook dat de KBBB door de sluiting van langdurige en exclusieve sponsorovereenkomsten met twee fabrikanten van biljartbenodigdheden zonder een objectieve, transparante en niet-discriminerende aanbesteding te organiseren, een inbreuk had gepleegd op de artikelen IV.1 WER en 101 VWEU.

marktpositie van de gekozen leveranciers, de duur van de contracten en het ontbreken van een objectieve, niet-discriminerende en transparante biedprocedure en de daaruit voortvloeiende uitsluitingseffecten.

Proximus/EDPnet

In een amicus curiae van 2 juni 2023 heeft de BMA ambtshalve een advies uitgebracht aan het hof van beroep te Gent over de vraag of de rechter in het kader van een procedure van gerechtelijke reorganisatie bij de homologatie van een reorganisatieplan moet rekening houden met de mededingingsregels.

In het voorliggende geval hadden de gerechtsmandatarissen tussen drie biedingen Proximus gekozen als de meest geschikte kandidaat-overnemer om het noodlijdende EDPnet over te nemen. De ondernemingsrechtbank te Gent had aan deze mandatarissen de machtiging verleend om over te gaan tot de uitvoering van de overdracht van de activiteiten van EDPnet aan Proximus. Daarop stelde CityMesh, de tweede bieder in de procedure van gerechtelijke reorganisatie, een beroep in tegen het vonnis. Van zijn kant had de auditeur-generaal van de BMA ambtshalve een procedure geopend tegen Proximus op grond dat de overname van EDNET een inbreuk vormde op het verbod van misbruik van machtspositie (schending artikelen IV.2 WER en 102 VWEU). Parallel bewam de auditeur-generaal dat het Mededingingscollege van de BMA een prima facie inbreuk op dit verbod vaststelde en voorlopige maatregelen oplegde (zie supra).

In haar amicus curiae aan het hof van beroep te Gent wees de BMA op de vaste rechtspraak dat de mededingingsregels, inclusief de artikel 102 VWEU van openbare orde zijn en door de rechter ambtshalve in aanmerking moeten worden genomen. Concreet houdt dit in dat de gerechtsmandataris en, na vordering, de insolventierechter, de voorschriften eigen aan de procedure van gerechtelijke reorganisatie in acht nemend, bij de beoordeling (vergelijking) van één of meerdere biedingen de eventuele mededingingsproblemen en de daaraan verbonden gevolgen in aanmerking dienen te nemen. Indien hij vaststelt dat er voldoende aanwijzingen zijn dat een bieding mogelijk een misbruik van machtspositie in hoofde van de bieder uitmaakt moet de mandataris/rechter ertoe besluiten dat die bieding niet kan worden weerhouden, mede omdat zij vanwege de mogelijke strijdigheid met regels van openbare orde niet voldoet aan de vereiste van realiseerbaarheid en betrouwbaarheid.

Uiteindelijk zag Proximus af van de overname van EDPnet. Citymesh die daarop de zeggenschap verwierf over EDPnet, deed afstand van geding voor het hof van beroep te Gent.

Tunstall/ Victrix en Télé-Secours

In het jaarverslag 2022 werd melding gemaakt van de amicus curiae van 25 januari 2022 waarin de BMA de Franstalige ondernemingsrechtbank van Brussel had geadviseerd over de strikte voorwaarden waaronder de weigering van een onderneming (Tunstall) om een licentie te verlenen voor het gebruik van een geotroieerd communicatieprotocol voor communicatie tussen telegapparaten en -platforms, een misbruik van machtspositie vormt. De BMA onderzocht ook of de weigering om een licentie te verlenen aan een onderneming die een concurrerend platform aanbood (Victrix) een abusieve discriminatie vormde omdat andere concurrenten wel een licentie kregen. Ook onderzocht de BMA onder welke voorwaarden het gedrag van Tunstall een misbruik van economische afhankelijkheid kon uitmaken ten aanzien van Victrix en Télé-Secours, die het door Tunstall geleverde telegplatform wenste te vervangen door het telegplatform van Victrix. Bij vonnis van 26 juli 2022 besliste de Ondernemingsrechtbank dat Tunstall door de licentieweigering misbruik had gemaakt van de positie van economische afhankelijkheid waarin de twee ondernemingen zich ten opzichte van haar bevonden. Tunstall stelde hoger beroep in tegen deze uitspraak.

In een arrest van 8 juni 2023 oordeelde het hof van beroep te Brussel dat Tunstall zich niet schuldig had gemaakt aan misbruik van economische afhankelijkheid. Enerzijds meende het hof dat Télé-Secours beschikte over een redelijk alternatief voor het platform van Tunstall aangezien een aantal andere platformen op de markt worden aangeboden. Anderzijds oordeelde het Hof dat het bestaan van een reeds bestaande contractuele band een noodzakelijke voorwaarde is om van economische afhankelijkheid te kunnen spreken. Deze band was afwezig tussen Tunstall en Victrix. Voorts overwoog het hof van beroep, daarbij verwijzend naar de amicus curiae van de BMA, dat zelfs een onderneming in een machtspositie enkel in uitzonderlijke omstandigheden kan verplicht worden een licentie te geven voor het gebruik van zijn intellectueel eigendomsrecht. In casu meende het hof dat de door de rechtspraak gestelde voorwaarde dat de weigering de lancering op de markt van een nieuw product waarvoor een potentiële vraag van de consument bestaat, niet vervuld was.²²

²² Brussel, 8 juni 2023, I.C.I.P-Ing.Cons., 20123, blz. 507-538.

7. Het Europese netwerk (ECN) en de internationale samenwerking

De bijdrage van de BMA aan de activiteiten van het ECN en haar bijdrage in het kader van diverse andere internationale instanties in 2023 kunnen als volgt worden samengevat:

	2023	2022
ECN Adviescomités		
<i>Inbreuken (Verordening 1/2003)</i>	5	7
<i>Concentraties (Verordening 139/2004)</i>	11	2
<i>Policy</i>	3	9
<i>Oral Hearings</i>	13	6
ECN Werkgroepen		
<i>Plenaire vergaderingen ECN (incl. DG meetings)</i>	4	4
<i>Vergaderingen subwerkgroepen</i>	48	25, 7 schriftelijke bijdragen
Huiszoekingen		
<i>Bijstand bij EU-inspecties</i>	2	1
<i>Op vraag van nationale autoriteiten</i>	1	0
Varia		
<i>Vragen van nationale autoriteiten</i>	79	51
<i>Andere assistentie aan nationale autoriteiten (art. 22 Vo 1/2003)</i>	1	
<i>Vragen aan nationale autoriteiten</i>	2	2
OESO		
<i>Competition Committee en Bureau</i>	2	2
<i>Werkgroepen</i>	4	4, 1 schriftelijke bijdraag
<i>Forum</i>	0	1, 1 schriftelijke bijdraag
ICN		
<i>Jaarlijkse vergadering</i>	1	1
<i>Werkgroepen</i>	2	/
ECA		
<i>Jaarlijkse vergadering</i>	1	1

Naast meer formele contacten waren er ook verscheidene informele contacten tussen de leden van het Directiecomité van de BMA, aan de ene kant, en leden van hoger vernoemde instanties, de Europese Commissie, andere nationale autoriteiten, aan de andere kant.

8. Het informele mededingingsbeleid en *advocacy*

De activiteiten van de BMA in het kader van het informele mededingingsbeleid en *advocacy* moeten het hefboomeffect van de werking van de mededingingsautoriteit versterken.²³ In dit verslag is een onderscheid gemaakt tussen:

- Adviezen van het directiecomité;
- Samenwerking met regulatoren;
- Het beantwoorden van diverse vragen die aan de Autoriteit worden gesteld;
- Diverse *advocacy*-initiatieven.

8.1. Advies van het Directiecomité

*Bankdiensten voor particulieren*²⁴

Op 31 oktober 2023 bracht de BMA een advies uit over bankdiensten voor particulieren in antwoord op een verzoek van Pierre-Yves Dermagne, vicepremier en minister van Economie en Arbeid, om het verband te onderzoeken tussen kennelijke disfuncties in de Belgische banksector (in het bijzonder het lage niveau van de doorgifte van de depositorente van de Europese Centrale Bank ("ECB") naar het rendement op spaargelden) en een mogelijk gebrek aan concurrentie binnen de sector.

De informatie die bij spelers en experts in de banksector werd verzameld en het door de BMA uitgevoerde juridisch en economisch onderzoek hebben een mogelijk gebrek aan concurrentie met betrekking tot bankdiensten voor particulieren in België geïdentificeerd ten gevolge van verschillende belemmeringen op het vlak

van de concurrentiedynamiek en de specifieke marktstructuur. Deze markt kan worden beschreven als een oligopolie die wordt gedomineerd door vier grote spelers: BNP Paribas Fortis, KBC/CBC, Belfius en ING.

Door de specifieke kenmerken van dit oligopolie (transparantie, vergelijkbare diensten, frequente interacties, enz.) kunnen de belangrijkste marktspelers hun gedrag gemakkelijker coördineren, wat waarschijnlijk een negatief effect zal hebben op de concurrentie op de markt.

In dit opzicht zijn de rentetarieven op spaarrekeningen een illustratie van de lage intensiteit van de concurrentie binnen het oligopolie. Een onderzoek naar het niveau en de ontwikkeling van deze tarieven geeft aan dat het gemiddelde rendement op spaargeld bij deze vier grote banken historisch en systematisch lager is dan het rendement dat door de andere banken wordt geboden, hoewel het verschil tussen deze rendementen sinds 2017 zeer klein is geworden. Een analyse van de doorwerking van de ECB-depositorente naar de spaarrente tussen juni 2022 en mei 2023 laat ook zien dat deze doorwerking traag en onvolledig is geweest, met name in België, waar de doorwerkingsratio van 12% aanzienlijk lager is dan het gemiddelde in de eurozone (20%).

De BMA benadrukte bepaalde specifieke kenmerken van België die de concurrentiedynamiek zouden kunnen beïnvloeden. Ten eerste is er het systeem van ver-

²³ In 2023 heeft de voorzitter geen informele zienswijzen afgegeven, noch informele tussenkomsten betreffende overwogen praktijken. Er werden evenmin door de BMA sectoronderzoeken uitgevoerd.

²⁴ [Advies van de Belgische Mededingingsautoriteit inzake bankdiensten voor particulieren, 2023](#)

goeding van spaarrekeningen via een dubbel tariefmechanisme (basisrente en getrouwheidspremie) met een bijzonder complexe methode voor de berekening van de rente. Ten tweede wordt het spaargeld van spaarders ook gebruikt om hypotheek te financieren, waarvan de meeste tegen een vaste rentevoet, wat de vertraagde en beperkte stijging van de rente op spaarrekeningen in België helpt te verklaren.

Bovendien kwam de BMA tot de bevinding dat de concurrentiedynamiek binnen de banksector wordt beperkt door een aantal belemmeringen aan de vraagzijde, zoals asymmetrische informatie en een gebrek aan transparantie voor consumenten, een gebrek aan mobiliteit van klanten, een lage elasticiteit van de vraag en een gebrek aan kopersmacht die een tegenwicht kan vormen. Er werd ook vastgesteld dat de markt van bankdiensten voor particulieren wordt gekenmerkt door hoge vaste kosten en andere belemmeringen aan de aanbodzijde, evenals door verschillende regelgeving die het moeilijk maakt om in de sector toe te treden of de activiteiten uit te breiden (vergunningen, nalevingskosten, belastingen, enz.).

In het advies wordt benadrukt dat er speelruimte bestaat om de concurrentie tussen banken te intensiveren zonder dat de marktstructuur en de stabiliteit van de sector in gevaar wordt gebracht. De BMA heeft een aantal pistes geïdentificeerd die in overweging kunnen worden genomen, met name de verbetering van de informatieverstrekking aan de consument en de mobiliteit van de banken, de verruiming van de keuze voor de consument, de bevordering van de fiscale neutraliteit tussen spaar- en beleggingsproducten en de versterking van de samenwerking tussen de CBA en de sectorregulatoren zoals de NBB en de FSMA.

Als handhaver van de mededingingsregels in België, zal de BMA waakzaam blijven ten aanzien van mogelijke concurrentiebeperkende praktijken van banken en erop toezien dat banken hun commerciële strategie op onafhankelijke wijze bepalen.

Andere adviezen

Het Directiecomité heeft in 2023 ook een advies uitgebracht over de volgende onderwerpen:

- het wetsontwerp tot wijziging van het Wetboek van economisch recht wat betreft gebundelde aanbiedingen in het kader van een hypothecair krediet (30 januari 2023);
- het wetsontwerp dat aan de voorzitter van de BMA de bevoegdheid verleent om advies uit te brengen aan de minister van Economie over het abnormaal hoge karakter van de prijs van een geneesmiddel, medisch hulpmiddel of diagnostisch product/methode (8 juni 2023);
- het ontwerp van gedragscode voor een goede verstandhouding tussen brouwers, drankenhandelaars en horeca (4 september 2023);
- de richtsnoeren van de Europese Commissie inzake de toepassing van het mededingingsrecht van de Europese Unie op collectieve overeenkomsten betreffende de arbeidsvoorwaarden van zelfstandigen zonder personeel (24 oktober 2023);

- adviezen met betrekking tot het concentratietoezicht in de ziekenhuissector: (i) “Ziekenhuisconcentraties: de Belgische Mededingingsautoriteit bevestigt haar bevoegdheid en past haar analytisch kader aan de specifieke kenmerken van de sector aan” (18 oktober 2023); en (ii) Standpunt van het Directiecomité gericht aan de Federale raad voor ziekenhuisvoorzieningen omtrent de vrijstelling van concentraties tussen ziekenhuizen van het voorafgaande concentratietoezicht door de Belgische Mededingingsautoriteit (29 november 2023).

8.2. Samenwerking met regulatoren en de FOD Economie

De samenwerking met de Dienst Mededinging in de Algemene Directie Economische Reglementering en met de Algemene Directie Economische Analyses en Internationale Economie werd voortgezet in overeenstemming met het protocol tussen de BMA en de FOD Economie.

Er werd met name nauw samengewerkt op het vlak van de voorbereiding van wetsontwerpen tot wijziging van Boek IV van het Wetboek economisch recht en de bevoegdheden van de BMA. Zo werkte de BMA mee aan de voorbereiding van twee wetten houdende diverse bepalingen inzake economie: de ene daterend van 25 september 2022 die aan de auditeur de bevoegdheid geeft om bij telecomoperatoren verkeers-, locatie- en identificatiegegevens alsook IP-adressen van klanten op te vragen, en de andere daterend van 5 november 2023 die de auditeur bevoegd maakt om voorafgaandelijk aan de inleiding van een formele procedure onderzoeksmaatregelen te nemen. Verder werkte de BMA mee aan de voorbereiding van een koninklijk besluit dat de drie koninklijke besluiten die betrekking hebben op de procedure voor de BMA, de aanmelding van concentraties en de betaling van geldboetes, wijzigt om ze in overeenstemming te brengen met de wet van 2 mei 2019 en met de ECN+-wet van 28 februari 2022.

In 2023 vonden verschillende vergaderingen en uitwisselingen plaats in het kader van het samenwerkingsakkoord met de BIPT en met de CREG. Ook heeft de BMA weer deelgenomen aan het Forum van de federale toezichthouders samen met de FSMA, het BIPT, de CREG en de GBA.

Tenslotte vonden in 2023 ook een aantal vergaderingen plaats met het Prijzenobservatorium, waarbij de resultaten van de marktstudies van het Prijzenobservatorium werden besproken, en verschillende uitwisselingen plaatsvonden in kader van de parallelle studies die beide instanties uitvoerden rond de vaststelling en verklaring van prijsverschillen in de voedingsketen tussen België en de buurlanden.

8.3. Het beantwoorden van diverse vragen

In deze sectie wordt een oplistijng gemaakt van de tussenkomsten van de BMA in 2023, zowel wat betreft het beantwoorden van diverse vragen die aan de Autoriteit worden gesteld en haar betrokkenheid in onderzoeken en procedures, andere dan beroepen tegen eigen beslissingen:

	2023	2022
Parlementaire vragen	8	4
Parlementaire hoorzittingen en parlementaire commissies		0
Vorbereiding van de interventies in procedures (a)		0
Adviezen over en redigeren van wetgevende initiatieven		5
Medewerking aan externe onderzoeken (IMF e.a.)		0
Vergaderingen van de Commissie voor de Mededinging		1
Andere vragen gesteld aan de BMA	236	150
<i>Vragen over boek IV WER (algemene uitleg)</i>	16	25
<i>Vragen over de Europese concurrentieregels</i>	4	0
<i>Vragen m.b.t. specifieke gevallen</i>	100	52
<i>Vragen over handelspraktijken</i>	46	26
<i>Vragen betreffende bevoegdheden van andere departementen</i>	62	45
Informeel "dossiers"	8	2

(a) Van de staat, de regering of de minister voor het Hof van Justitie of andere hoven.

8.4. Diverse andere advocacy initiatieven

Hieronder een overzicht van diverse andere initiatieven die op het gebied van *advocacy* werden genomen in 2023:

	2023
Deelname conferenties/seminaries als spreker	ACE Edinburgh Conference, Amsterdam Center for European Law and Governance, CMS/University of Düsseldorf, College of Europe (ELEA, Africa EU Week), Competitio Jaarconferentie, Concurrences (Enforcement of Digital Markets Act, Hot Topics, New Frontier) – Innovation Economics Conference for Antitrust Lawyers, Annual CRA Brussels Conference, Fordham Meeting heads, Faros/VBO-FEB, Global Competition Law Center (Market Definition, Sub-threshold mergers), GCR Live: Law Leaders Europe, Hellenic Competition Commission (Inflation, Greedflation and Competition Law), Informa Connect – CompLaw: Pharma, Kings' College, OECD-GVH Regional Center for Competition – Competition Lab for Judges, UCLouvain, World Bank Group seminar Marokko, TSE gastseminarie
Bijdrage aan tijdschriften en bundels	7
Lidmaatschap redactie- en adviescomités van gespecialiseerde tijdschriften	4

9. De economische effecten van het Belgische mededingingsbeleid

9.1. Inleiding

Via haar formele en informele interventies draagt de BMA bij tot het efficiënt inzetten van de middelen van de samenleving door het bevorderen van concurrentie, en zij waakt erover dat spelers actief op de Belgische markten de mededingingsregels naleven, dit ten voordele van consumenten en bedrijven. Een succesvol mededingingsbeleid garandeert het aanbod van goederen en diensten aan de beste prijs en kwaliteit, een groter keuzeaanbod, en verhoogde innovatie en draagt bij tot de creatie van een gelijk speelveld voor bedrijven van allerlei omvang die zorgen voor waarde-creatie en werkgelegenheid in ons land.

Er zijn verschillende manieren om de efficiëntie en doeltreffendheid van een mededingingsautoriteit in kaart te brengen, zowel aan de hand van kwalitatieve als kwantitatieve indicatoren. Om het succes van de inspanningen van een mededingingsautoriteit kwantitatief te meten, kan in eerste instantie gekeken worden naar het directe effect van haar interventies. Directe effecten zijn een rechtstreeks gevolg van de interventie en manifesteren zich op de markten waarop deze ingrijpt²⁵.

Hoewel de directe economische effecten van het mededingingsbeleid op de consumentenwelvaart niet eenvoudig te identificeren zijn, hebben de OECD²⁶ en de Europese Commissie²⁷, in samenwerking met verschillende lidstaten, richtlijnen gepubliceerd teneinde de directe consumentenbesparingen als gevolg van formele interventies te meten. De richtlijnen behandelen hierbij zowel de gepaste meetmethode, als een aantal meer algemene principes voor dataverzameling en assumpties. De Europese Commissie heeft recentelijk het initiatief genomen om de meetmethode verder te verfijnen en de aanpak overheen de verschillende lidstaten te uniformiseren.

Bij een dergelijke effectenberekening worden doorgaans enkel formele dossiers in rekening genomen, terwijl een groot deel van de activiteiten van de BMA en van haar impact op de economie op informele wijze plaatsvindt. De BMA neemt bij haar effect-

tenmeting alle formele inbreukdossiers in rekening, ongeacht of ze volgen uit een beslissing door het Mededingingscollege, dan wel of het een schikkingsbeslissing van het Auditoraat betreft. Daarnaast worden ook mogelijke inbreukdossiers die tot een stopzetting hebben geleid, meegenomen in de analyse wanneer zij met zekerheid werden stopgezet ten gevolge van aangeboden verbintenissen, zelfs indien er door het uitblijven van een diepgaand onderzoek geen formeel standpunt werd ingenomen door de BMA over of de inbreuk al dan niet heeft plaatsgevonden. Voorts worden de geschatte effecten van concentratieprocedures in rekening genomen, zowel in het geval van een verbod of bij opgelegde verbintenissen, als bij de intrekking van het dossier, wanneer voldoende duidelijk blijkt dat de intrekking het gevolg is van een verwacht negatief advies door de BMA.

De resultaten op basis van bovenstaande selectie kunnen omwille van volgende redenen als ondergrens worden beschouwd. Vooreerst brengen deze formele mededingingsinterventies ook indirecte effecten teweeg. Indirecte effecten ontstaan doordat de directe effecten ook doorwerken op andere markten, bijvoorbeeld omdat consumenten de uitgespaarde kosten na herstel van de prijzen kunnen gebruiken voor andere producten die bijkomende waarde-creatie opleveren voor onze economie. Deze indirecte effecten zijn vaak vele malen belangrijker dan de directe effecten, onder meer omwille van het afschrikkende effect van de beslissingen.²⁸ Voorts wordt bij bovenstaande effectmeting enkel rekening gehouden met de “statische” kwantitatieve effecten. Concurrentie geeft daarnaast ook de nodige prikkels voor product- en procesinnovatie, maar die dynamische effecten zijn veel moeilijker objectief meetbaar, zodat ze uit praktische overwegingen buiten beschouwing worden gelaten. Tenslotte houdt hoger beschreven methodiek geen rekening met de effecten van de interventies van de BMA in formele internationale procedures, noch met informele interventies en het informele mededingingsbeleid, met inbegrip van de advocacy initiatieven, zowel op nationaal niveau alsook ter ondersteuning van het mededingingsbeleid van de Europese Commissie.

25 Een eerste goede graadmeter wat betreft de directe effecten, zijn de opgelegde boetes. Hoewel er geen één op één relatie is tussen de geleden schade en de opgelegde boetes, vormen zij doorgaans wel een belangrijke eerste indicator. Zo zijn de omzet op de betrokken markten en de duurtijd van de inbreuk normaliter twee bepalende factoren bij de boeteberekening. Boetes kunnen echter een ernstige onderschatting zijn van het werkelijke directe effect, wanneer er bijvoorbeeld substantiële kortingen worden toegekend omwille van verzachtende omstandigheden. Bovendien houdt een inschatting van de directe effecten op basis van de boetebedragen geen rekening met alle formele interventies waarbij geen boete werd opgelegd.

26 OESO (2014), “Guide for helping competition authorities assess the expected impact of their activities”. <https://www.oecd.org/daf/competition/Guide-competition-impact-assessmentEN.pdf>. De OESO heeft zich voor de opmaak van dit document laten inspireren door de aanpak van mededingingsautoriteiten die reeds enkele jaren actief zijn in het uitvoeren en publiceren van impactstudies, waaronder de Europese, de Britse en de Nederlandse mededingingsautoriteiten.

27 De door de Europese Commissie gehanteerde hypothesen zijn geactualiseerd en wijken daarom af van die in eerdere jaarverslagen.

28 Dierx A., Ilzkovitz F., Pataracchia B. en Pericoli F. (2022), “Modelling the diffusion of the deterrent effects of competition policy”, JRC Working Papers in Economics and Finance, 2022/06. In deze studie kwantificeren Dierx et al. (2022) deze afschrikkeffecten op basis van de formele interventies door de Europese Commissie overheen de periode 2012 – 2021. Hun resultaten tonen een substantiële toename van het bruto binnenlands product, ten gevolge van het afschrikkeffect (de directe en afschrikkeffecten van de interventies leiden op middellange termijn tot een toename van het bbp met 0,6%).

9.2. Methode

Voor de meetmethode wordt een vereenvoudigde versie van de meest recente aanpak van de Europese Commissie als basisscenario gehanteerd. Daarnaast zijn er sensitiviteitsanalyses uitgevoerd waarbij bepaalde parameters zijn aangepast om een vergelijking te kunnen maken met de berekeningswijze van de OESO. Het (statisch) effect op consumenten van de interventies van de mededingingsautoriteit wordt voor elke beslissing afzonderlijk berekend op basis van volgende informatie:

- de betrokken omzet;
- de prijsstijging die werd vermeden;
- de verwachte duur van het prijseffect.

Het totale effect per beslissing is het product van deze drie gegevens. Het totale jaarlijkse effect is de som van de totale effecten van alle beslissingen die in het desbetreffende jaar werden genomen.

Indien mogelijk worden voor elke parameter de meest gedetailleerde gegevens gebruikt. In heel wat dossiers is die informatie echter niet voorhanden, of kan de informatie niet worden gebruikt omwille van confidentialiteitsredenen.

De onderstaande tabel geeft een overzicht van de hypothesen die worden gehanteerd door de Europese Commissie en de OESO.

		EU	OESO
Betrokken omzet			
	<i>Kartelzaken</i>	Jaarlijkse omzet betrokken onderneming(en) in betrokken markt(en)	Ex-ante omzet betrokken onderneming(en) in betrokken markt(en)
	<i>Overige mededingingsinbreuken</i>		
	<i>Concentratietoezicht</i>	Jaarlijkse omzet van alle ondernemingen in betrokken markt(en)	Ex-ante omzet van alle ondernemingen die actief zijn in de betrokken markt(en)
Prijseffect			
	<i>Kartelzaken</i>	10 %- 15 %	10 %
	<i>Overige mededingingsinbreuken</i>	5 %- 10 %	5 %
	<i>Concentratietoezicht</i>	(tenzij zaakspecifieke informatie beschikbaar) 3 %- 5 %	3 %
Duurtijd			
	<i>Kartelzaken</i>	1-3-6 jaar*	3 jaar
	<i>Overige mededingingsinbreuken</i>	1-3-6 jaar*	3 jaar
	<i>Concentratietoezicht</i>	2-3-5 jaar of langer*	2 jaar

* afhankelijk van zaakspecifieke informatie

In de berekeningen voor restrictieve praktijken wordt een onderscheid gemaakt tussen kartelzaken enerzijds en overige mededingingsinbreuken anderzijds (waaronder verticale restrictieve praktijken en misbruiken van machtspositie). Van deze laatste praktijken wordt verwacht dat de mogelijke impact op het prijsniveau minder groot is dan bij kartelafspraken.

De impact van voorlopige maatregelen wordt op dezelfde manier berekend als de “*prima facie*”-inbreuk waarvoor ze werden toegerekend. Alleen wordt de duur van de impact beperkt tot de duur dat de maatregel gehandhaafd bleef (met een minimum van 1 jaar, en een maximum van drie jaar als de maatregel niet expliciet in de tijd beperkt is).

Ten slotte verwijzen de OESO- en EU-richtlijnen voor de betrokken omzet naar de omzet van de betrokken onderneming(en) in de betrokken markt(en). Echter, niet in alle dossiers dient de relevante markt nauwgezet en definitief bepaald te worden om een inbreuk te bewijzen. Voorts wordt in bepaalde dossiers een onderscheid gemaakt tussen de relevante markt (betrokken markt in de brede zin) en de waarde van de verkochte goederen of diensten van de onderneming die wordt gebruikt om de boete te bepalen.

Wat het referentiejaar betreft van de omzet, wordt voor inbreukzaken de omzet genomen van het laatste volledige jaar waarin de inbreuk werd vastgesteld. Voor concentratiezaken wordt de omzet van het laatste volledige jaar genomen voor het jaar waarin de beslissing werd genomen.

9.3. Resultaten (in miljoen euro)

Onderstaande tabel presenteert de resultaten in miljoen euro voor de periode 2018 – 2022.²⁹

Directe consumentenbesparing in mio Euro ten gevolge van formele mededingingsinterventies in België			
Beslissingsjaar	OESO	EU (conservatief)	EU
2018	34,94	49,94	84,88
2019	372,77	413,65	642,42
2020	215,97	422,08	837,16
2021*	n.b.	n.b.	n.b.
2022	164,49	172,54	262,84
2023	445,47	641,30	1.086,65

* Aangezien het resultaat in 2021 steunt op één beslissing, kan het omwille van confidentialiteitsredenen niet ter beschikking worden gesteld.

De resultaten in deze tabel bevestigen dat, ongeacht de gehanteerde methode, de economische effecten van de formele beslissingen van de BMA belangrijk zijn voor Belgische bedrijven en consumenten. Het directe effect overtreft aanzienlijk de financiering van de BMA (in 2023: 11,3 miljoen euro). Hierbij kan bovendien herhaald worden dat deze resultaten een ondergrens vormen van de werkelijke impact.

Uit de resultaten blijkt eveneens dat het economische effect sterk kan verschillen van jaar tot jaar, met een sterk resultaat in 2023 in vergelijking met de voorgaande jaren.³⁰ Zoals reeds aangegeven in het voorwoord heeft de BMA haar moderniseringsplan succesvol kunnen doorvoeren, wat zich ook vertaalt

in een relatief hoog aantal afgeronde beslissingen, sommige in belangrijke sectoren en op markten waar de gerealiseerde omzetten zeer hoog zijn, zoals de telecomsector, de farmaceutische en de voedingsindustrie. In deze cijfers zitten bovendien de effecten ten gevolge van de sepotbeslissing *Telenet/Fluvius System Operator* niet vervat zitten. De mogelijke inbreuk die ten gevolge van de aangenomen verbintenissen werd tegengehouden, zou plaatsvinden op een activiteit die op het ogenblik van de interventie nog geen omzet genereerde voor de betrokken partijen, waardoor een kwantificering op basis van de hoger omschreven methodologie niet mogelijk is.

29 De BMA heeft in het verleden een gelijkaardige effectenmeting uitgevoerd, maar hierbij gebruik makend van de methodologie die op dat ogenblik beschikbaar was. Om die reden kunnen de gepubliceerde resultaten voor de periode 2018 – 2022, waarbij de resultaten voor deze periode in het huidige jaarverslag gebaseerd zijn op de doorgevoerde correcties, afwijken van resultaten die in vroegere jaarverslagen werden gepubliceerd.

30 Het is hierbij belangrijk te benadrukken dat bepaalde dossiers over verschillende jaren lopen, en dat het beslissingsjaar determinerend is voor wat betreft de toekenning aan een bepaald jaar, ongeacht of de beslissing plaatsvond in het begin dan wel het einde van dat jaar en ongeacht de inspanningen die in de verschillende jaren werden geleverd (en mogelijk veel groter waren in vroegere jaren). Dit laatste geldt slechts in beperkte mate voor 2023. Verschillende dossiers die hebben bijgedragen tot dit bijzonder hoge resultaat, kenden een eerder korte doorlooptijd, waarbij het onderzoek en het positieve welvaartsresultaat van de interventie in grote mate aan 2023 kan worden toegekend.

Bijlage: De prioriteitennota van de Belgische Mededingingsautoriteit voor 2024

De voorliggende nota is opgesteld in het licht van de bevoegdheid van het Directiecomité van de Belgische Mededingingsautoriteit (BMA) overeenkomstig artikel IV.25 van het Wetboek van Economisch Recht (WER) en geeft aan welke beleidspunten (sectie 3) en sectoren (sectie 4) de leidraad zullen vormen voor de prioritaire interventies in 2024.

1. Context

In vergelijking met de voorgaande jaren, was 2023 een rustiger jaar op economisch vlak. Wereldwijd bleven grote schokken uit, en was er ruimte voor herstel. De groei van de Belgische economie was krachtiger dan in het eurogebied, vooral ten gevolge van een sterke groei in de diensten.³¹ Wel noopte het prijsniveau van verschillende essentiële producten en diensten tijdens de afgelopen jaren ook in 2023 tot bijkomende maatregelen. Het betrof hierbij met name de permanente verlaging van de btw naar 6 %. In deze sector had een combinatie van factoren in 2023 een neerwaarts effect op de gas- en elektriciteitsprijzen. De groot-handelsprijzen op de energiemarkten daalden onder meer als gevolg van een lagere vraag door milde weersomstandigheden, inspanningen om energie te besparen en de vertraging van de Chinese economie. Onder meer die sterke daling van de energieprijzen hebben het inflatieniveau merkbaar doen verlagen. Waar de totale inflatie in 2022 op basis van het geharmoniseerde indexcijfer der consumptieprijzen gemiddeld nog 10,3% bedroeg, is deze in 2023 gedaald tot gemiddeld 2,3%.³²

Naast energie was er vorig jaar veel aandacht voor de hoge prijzen in de voedingsindustrie. Vice-Eerste Minister en Minister van Economie, Pierre-Yves Dermagne heeft het Prijzenobservatorium gevraagd een studie uit te voeren naar de verschillen in prijsniveau tussen België en de buurlanden en de mogelijke verklaringen die hieraan ten grondslag kunnen liggen.³³ Tegelijkertijd heeft de economische dienst van de Belgische Mededingingsautoriteit (BMA) een eigen onderzoek uitgevoerd ter ondersteuning van de bevindingen door het Prijzenobservatorium, met voornamelijk aandacht voor prijsverschillen tussen België en de buurlanden

stroomopwaarts in de voedingsketen.³⁴ Hieruit bleek onder meer dat de gemiddelde prijsverschillen tussen de verschillende landen de laatste jaren over het algemeen geëvolueerd zijn in het voordeel van de Belgische consumenten van dagelijkse consumptiegoederen, maar evenzeer dat voor sommige industrieën er hardnekkige verschillen zijn in de verkoopprijzen van fabrikanten in het nadeel van België.

Een andere sector die vorig jaar bijzondere beleidsaandacht heeft gekregen, is de bankensector. Er was met name bezorgdheid omtrent de trage doorrekening van de verhoging van de basisrente door de Europese Centrale Bank in de spaarrentes, en het eventuele gebrek aan gezonde marktwerking die hieraan mogelijks ten grondslag lag. Om die reden heeft Vice-Eerste Minister Dermagne de BMA verzocht het mogelijk gebrek aan concurrentie binnen het aanbod van bankdiensten aan particulieren te analyseren. Uit het bankenadvies van de BMA³⁵ blijkt dat de markt voor bankdiensten aan particulieren in België momenteel en historisch sterk geconcentreerd is. De oligopolistische marktstructuur en een aantal andere geïdentificeerde factoren, waaronder de strenge reglementering, zorgen op dit ogenblik voor een suboptimale marktwerking, minstens voor wat bepaalde bankdiensten betreft. Naast het in kaart brengen van deze concrete belemmeringen voor de mededinging, stelt het advies evenzeer een aantal pistes voor om de concurrentie op de markt voor bankdiensten aan particulieren binnen haar bestaande structuur te stimuleren, zonder haar stabiliteit in gevaar

31 NBB Jaarverslag (2023), "Economische en financiële ontwikkelingen - Prudentiële regelgeving en prudentieel toezicht".

32 Prijzenobservatorium (2024), "Analyse van de prijzen Jaarverslag 2023 van het instituut voor de nationale rekeningen Deel I: Inflatieverloop in België en de buurlanden in 2023".

33 Prijzenobservatorium (2023), "Vergelijking van het consumptieprijsniveau in België, Duitsland, Frankrijk en Nederland".

34 BMA (2024), "Recent Trends in Fast Moving Consumer Good Prices in Belgium and a Comparison with the Netherlands, France and Germany Descriptive Statistics on Retailer and Manufacturer Selling Prices Euromonitor Passport Data", Working Study CET-24-001.

35 BMA (2023), "Advies van de Belgische Mededingingsautoriteit inzake bankdiensten voor particulieren" (originele versie: "Avis de l'Autorité belge de la Concurrence relatif aux services bancaires de détail"). Hierbij moet uitdrukkelijk worden vermeld dat het advies in minder dan 5 maanden werd voorbereid en opgesteld en dat de BMA hierbij bovendien geen gebruik kon maken van de gebruikelijke onderzoeksmiddelen bij gebrek aan een rechtsgrondslag. De gerapporteerde resultaten en aanbevelingen moeten in het licht van deze beperkingen worden bekeken.

te brengen, die verder worden onderzocht door de bevoegde regelgevende instanties³⁶.

In 2023 begon in België ook een golf van fusies en overnames in de ziekenhuissector, veroorzaakt door de financiële moeilijkheden van de sector, de beperkingen van het toepasselijke regelgevende kader, in het bijzonder met betrekking tot de samenwerking van zorginstellingen, en de investeringen die nodig zijn om de infrastructuur en medische apparatuur te moderniseren. De vereiste dat deze transacties onderworpen moesten worden aan een voorafgaande concentratietoezicht door de BMA leidde tot spanningen die culmineerden in de principiële vrijstelling van alle ziekenhuisconcentraties behalve de grootste (cf. specifieke drempels). De BMA heeft hieromtrent herhaaldelijk haar bezorgdheden geuit; hoewel de wet bindend is voor de BMA, zal zij er in de toekomst bijzonder nauwlettend op toezien dat alle spelers in de gezondheidssector de mededingingsregels naleven, rekening houdend met hun specifieke kenmerken.

Vooruitblikkend naar 2024, zullen de toegenomen geopolitieke en economische spanningen, en de uitslag van de verkiezingen in België, Europa en elders, de context bepalen waarbinnen de BMA de mededingingsregels zal blijven handhaven. Om hieraan de gepaste antwoorden te bieden, sluit de BMA zich aan bij de prioriteiten van het Belgisch Voorzitterschap van de Raad van de Europese Unie: burgers beter te beschermen, nauwer samen te werken en ons klaar te stomen voor onze gezamenlijke toekomst. Deze prioriteiten worden ook gereflecteerd in het centrale thema van de *Europese Competition Day*³⁷ die door de BMA werd georganiseerd in samenwerking met de FOD Economie. Op deze conferentie werd in het bijzonder ingegaan op de uitdagingen waarmee het mededingingsbeleid wordt geconfronteerd op het vlak van (i) resultaten boeken in onzekere geo-economische tijden, (ii) het bevorderen van innovatie en opportuniteiten op digitale markten in de post-DMA-context, (iii) het beschermen van de EU-economie, en (iv) het bewaken van de agrofoodsector in de huidige crisis context.

Meer algemeen zal de BMA via haar bevoegdheden en formele en informele handhavingsinstrumenten³⁸, een actieve bijdrage blijven leveren tot de werking van de concurrentie op de markten met het oog op het verbeteren van het welzijn van de consumenten en de ondersteuning van de groei, de tewerkstelling en de competitiviteit van de economie. Hoewel de BMA haar

bevoegdheden in alle onafhankelijkheid uitvoert, doet zij dit steeds in nauw contact met alle stakeholders en belanghebbende overheidsorganen.

2. Strategische prioriteiten voor 2024

In de voorbije jaren werd sterk ingezet op de implementatie van de **capaciteitsopbouw strategie** van de BMA naar aanleiding van de omzetting van de ECN+ Richtlijn. De budgetuitbreiding die hieruit voortvloeit, heeft toegelaten om enkele structurele aanpassingen door te voeren, waaronder de hertekening van de interne organisatiestructuur met verschillende gespecialiseerde praktijk- en focusgroepen, enkele belangrijke investeringen in kader van de verdere digitalisering van de BMA en een actiever advocacy en ex-officio beleid. In 2024 zal de BMA op dit vlak verdere stappen zetten, vooral wat dit laatste punt betreft met onder meer de ontwikkeling van een gestructureerde strategie om manipulatie van aanbestedingsprocedures proactief te kunnen detecteren en vervolgen en de uitbouw van een specifieke focusgroep die zich zal richten op het uitvoeren van sectoronderzoeken. Na het uitwerken van een methodologisch kader zullen sectoren worden die hier mogelijk voor in aanmerking kunnen komen, worden bepaald in overeenstemming met het toepasselijke rechtskader en afhankelijk van de beschikbare middelen en de expertise die binnen de BMA is ontwikkeld. Om haar capaciteit voor ambtshalve actie te versterken, is de BMA bovendien van plan om haar samenwerking te versterken met een aantal mededingingsautoriteiten van economisch vergelijkbare lidstaten, met name middelgrote open economieën, die geconfronteerd worden met vergelijkbare uitdagingen op vlak van het handhaven van het mededingingsrecht.

Een tweede strategische prioriteit is de verdere uitwerking van een actief handhavingsbeleid in de **digitale sector**, reeds aangekondigd in de prioriteitennota voor 2023, dat rekening houdt met de specifieke uitdagingen van een middelgrote open economie als België. Naast het prioritair vervolgen van inbreuken op het mededingingsrecht in de digitale economie, bereidt de BMA momenteel een **beleidsnota** voor waarin ze haar ervaringen, aanpak en prioriteiten uiteenzet om een gezonde concurrentiedynamiek te verzekeren en de uitdagingen van de digitale sector in België aan te gaan. Tegelijkertijd wil de BMA de Europese Commissie ondersteunen bij de toepassing van de "Digital Markets Act", kortweg **DMA**, die op 2 mei 2023 in werking is getreden.

Met de DMA werden specifieke regels geïntroduceerd die van toepassing zijn op "kernplatformdiensten" die worden geleverd door de grote online platforms die bekend staan als "poortwachters", om digitale markten betwistbaarder en eerlijker te

36 Zie hierover, o.a., « Épargne: la BNB ouvre prudemment la porte à la suppression de la prime de fidélité », L'Echo, 8 februari 2024 (« *La Banque nationale a envoyé au gouvernement son avis sur l'idée de supprimer les primes de fidélité sur les comptes d'épargne qui ne favorisent pas la concurrence* »). FSMA, "Advies over de getrouwheidspremie op de geregelende spaardeposito's", 12 februari 2024 (https://www.fsma.be/sites/default/files/media/files/2024-02/2024-02-12_advies_getrouwheidspremie.pdf).

37 Zie <https://economie.fgov.be/en/events/eu-competition-day-competition>.

38 De BMA beschikt hierbij over drie soorten instrumenten om de werking van de markten te bevorderen: i.) de formele procedures gericht op de vervolging van inbreuken op de Belgische en/of Europese wetgeving inzake mededinging; ii.) de controle op de concentraties; iii.) het informele mededingingsbeleid, dat een breed spectrum aan interventie-mogelijkheden omvat. Daarnaast treedt de BMA ook op indirecte wijze op via haar participaties in internationale adviescomités en werkgroepen.

maken.³⁹ De identificatie van de poortwachters en kernplatformdiensten die aan de DMA onderworpen zijn, evenals het vervolgen van inbreuken op deze nieuwe regels, vallen onder de exclusieve bevoegdheid van de Europese Commissie (EC). De nationale mededingingsautoriteiten hebben echter een rol te spelen bij het ontvangen en behandelen van waarschuwingen en meldingen over de toepassing van de DMA op hun grondgebied en bij het bijdragen aan de uitvoering van de bevoegdheden van de Commissie.

In deze context is de BMA ook van plan een informatiebrochure te publiceren om nationale technologiebedrijven bewust te maken van de mogelijkheden die de DMA biedt. De brochure zal gratis ter beschikking worden gesteld in de zomer van 2024 en verspreid worden via beroepsverenigingen en andere Belgische en Europese autoriteiten die verantwoordelijk zijn voor mededinging en regulering van de digitale sector in ruime zin.

Daarnaast werd op de *European Competition Day* bijzondere aandacht besteed aan het stimuleren van innovatie en opportuniteiten in digitale markten in het post-DMA tijdperk. Verder zullen enkele autoriteiten vanuit het ECN-netwerk, waaronder de BMA, de “DMA - Empowering business models” conferentie organiseren op 24 juni, die erop gericht is om de positieve effecten te benadrukken die de DMA kan hebben voor bedrijven en de Europese economie en om bedrijven bij te staan om deze kansen te benutten.

Een derde strategische prioriteit blijft de verdere opvolging van de toepassing van het mededingingsbeleid in de context van **de groene en de circulaire economische transitie** in België. In lijn met initiatieven in andere lidstaten, is de BMA van plan om verdere stappen te ondernemen om door de toepassing van mededingingsregels de prikkels van economische actoren en de belangen van consumenten te bewaren en in balans te houden in het kader van voortdurende transformaties in productie- en consumptiewijzen. In het bijzonder bevestigt de BMA haar bereidheid om informeel advies te verlenen en te interageren met belanghebbenden in het kader van haar advocacy beleid, zoals ze recentelijk heeft gedaan in kader van een duurzaamheidsinitiatief inzake leefbare lonen in de bananensector⁴⁰. In het algemeen zal deze prioriteit zich richten op de landbouwsector om begeleiding en ondersteuning te bieden en tegelijkertijd transparantie en een evenwichtige aanpak te bevorderen ten gunste van de hele waardeketen. De toepassing van artikel 210bis van de EU vordering tot vaststelling van een gemeenschappelijke ordening

van de markten voor landbouwproducten zal in dit verband bijzondere aandacht krijgen.

3. Prioritaire sectoren voor 2024

De toepassing van het mededingingsrecht laat toe om te reageren op het gedrag van de marktspelers, bijvoorbeeld om inbreuken te sanctioneren en te ontmoedigen door het opleggen van boetes, maar evenzeer door het opleggen van corrigerende maatregelen, inbegrepen voorlopige maatregelen, of door het verplicht maken van verbintenissen die door de bedrijven werden voorgesteld. Die impact beperkt zich niet tot het directe effect van de procedure op de markt in kwestie, maar breidt zich uit tot het verwachte effect op het gedrag van andere ondernemingen en de capaciteit om de economische groei te ondersteunen.

Met het oog op een optimaal gebruik van haar middelen zal de BMA haar interventies concentreren op de zaken waar het verwachte positieve effect van haar acties het grootst is, rekening houdend met de middelen die nodig zijn om de acties met succes uit te voeren. Deze factor bepaalt in grote mate het prioritaire karakter van de betrokken sectoren. Daarnaast baseert de BMA zich onder meer op haar eigen expertise en ervaringen uit vorige onderzoeken, de resultaten van de sectorale screening-methodologie van het Prijzenobservatorium⁴¹, en signalen vanuit stakeholders, andere autoriteiten, onderzoeksinstituten en de academische wereld. Het volledige analysekader wordt in detail in bijhorende annex onderaan toegelicht.

Niettegenstaande de BMA inbreuken op het mededingingsrecht zal vervolgen in alle sectoren van de economie, zullen volgende sectoren prioritair behandeld worden. De omstandigheid dat een concrete zaak valt onder een sector vermeld in deze prioriteitennota belet niet dat de BMA de zaak seponereert omdat zij geen handhavingsprioriteit vormt of geen onderzoek rechtvaardigt gelet op de beschikbare middelen.

- **Openbare aanbestedingen.** Wanneer de overheid bepaalde diensten, leveringen en/of werken wil bestellen bij ondernemingen, dan moet zij de regelgeving voor overheidsopdrachten naleven. Deze strenge regelgeving heeft onder meer tot doel om vrije toegang, gelijke behandeling en transparantie te bevorderen en zo een gelijk concurrentieel speelveld te creëren voor alle geïnteresseerde kandidaten. De bedragen die via dergelijke aanbestedingsprocedures in de economie terecht komen, zijn allermindst verwaarloosbaar. De Europese Commissie raamt waarde van openbare aanbestedingen per lidstaat op ongeveer 14 procent van het bruto binnenlands product. Dit komt voor België vandaag neer op een omvang van ruim 70 miljard euro. *Bid rigging* of samenspanning tussen ondernemingen bij het uitbrengen van offertes – bijvoorbeeld in de vorm van marktverdeling – alsook de inmenging in het opstellen van specificaties, gaan in tegen de doelstellingen van openbare aanbestedingsprocedures en ondermijnen vrije en onvervalste mededinging, wat leidt tot hogere kosten voor aanbestedende overheden, ten nadele van de gemeenschap.

39 Grote online platformen die voor een groot aantal gebruikers als poortwachter fungeren, worden door de DMA verhinderd om die poortwachter-functie te misbruiken ten nadele van andere bedrijven die evenzeer toegang willen krijgen tot de gebruikers van deze platformen. Hiertoe definieert de DMA een reeks specifieke verplichtingen die deze poortwachters zullen moeten naleven. Deze gemeenschappelijke regels voor de hele eengemaakte markt zullen innovatie, groei en concurrentievermogen bevorderen, en de schaalvergroting van kleinere platformen, kleine en middelgrote ondernemingen en startende ondernemingen vergemakkelijken, die zullen beschikken over één duidelijk kader op EU-niveau.

40 Zie Persbericht nr. 11/2023 30 maart 2023 De Belgische Mededingingsautoriteit beoordeelt duurzaamheidsinitiatief inzake leefbare lonen in de bananensector.

41 De horizontale screening van het Prijzenobservatorium gaat na welke sectoren een verhoogd risico op een minder efficiënte mededinging op de marktwerking vertonen.

Teneinde inkopers bij overheden te helpen begrijpen wat de gevaren zijn van dergelijke samenspanning bij overheidsopdrachten heeft de BMA in 2017 een gids gepubliceerd met onder meer de beschrijving van marktomstandigheden die *bid rigging* in de hand kunnen werken, en tips om dergelijke afspraken te voorkomen.⁴² Naast het actualiseren van deze gids zet de BMA vandaag in op nieuwe detectie-instrumenten, in samenwerking met andere mededingingsautoriteiten en de Europese Commissie, gericht op het gebruik van e-procurement gegevens, en is van plan een *outreach*-beleid te ontwikkelen om aanbesteders te assisteren bij het opsporen en melden van verdachte praktijken.

Daarnaast blijft de BMA streng optreden tegen instanties en bedrijven die zich schuldig maken aan *bid rigging*, met onder meer de prioritaire behandeling van enkele lopende formele onderzoeken dienaangaande. Een specifiek aandachtspunt binnen openbare aanbestedingsprocedures betreft *bid rigging* in de bouwsector. De bouwsector verschijnt al enkele jaren in het marktwerkingsonderzoek van het Prijzenobservatorium⁴³ als behorend tot de sectoren met een groot risico op mededingingsverstoringen, en dit in de verschillende schakels van de keten van productie tot groot- en kleinhandel en verhuur. Omwille van het grote belang van de sector, en de zorgwekkende indicaties van het Prijzenobservatorium, zal de BMA bijzondere waakzaamheid vertonen betreffende eventuele inbreuken bij openbare aanbestedingsprocedures voor bouwprojecten.

- **De agro-voedingsindustrie.** De agro-voedingsketen staat sedert enkele jaren onder druk. Hoewel het inflatiepeil in de afgelopen maanden stelselmatig daalde, blijft inflatie in de voedingssector in belangrijke mate bijdragen aan het algemene inflatieniveau. De BMA zal de verdere ontwikkelingen op vlak van prijsevoluties en inflatie, in het algemeen, maar zeker in de voedingsindustrie, nauwgezet blijven opvolgen. Het inflatiepeil van de laatste jaren heeft immers belangrijke tekortkomingen van de markt aan het licht gebracht en als het ware een vergrootglas gelegd op het bestaan van marktmacht, de primaire zorg van mededingingsautoriteiten, tegen de achtergrond van toenemende spanningen in waardeketen, tussen fabrikanten en detailhandelaren, maar ook stroomopwaarts tussen boeren en verwerkers. Gegeven de bijzonderheden van de sector, blijft de BMA dan ook oog hebben voor een gezonde marktwerking doorheen de gehele voedingsketen, met speciale aandacht voor prijsvorming-mechanismen, eventuele territoriale beperkingen van het aanbod en de transformaties

42 Belgische Mededingingsautoriteit (2017), "Samenspanning bij overheidsopdrachten: Een gids voor inkopers bij overheden".

43 Zo bevestigde het meest recente onderzoek van 2022 onder meer dat de vervaardiging van kalk en gips de hoogste samengestelde indicator vertoont, en ook de vervaardiging van bakstenen, van artikelen van gips voor de bouw en van cement eveneens naar voren komen als zorgwekkende sectoren uit de analyse. Verder toont het onderzoek aan dat de vervaardiging van bouwmaterialen in klei, en van kalk, gips en cement een aanzienlijk verschil in marge vertonen in het voordeel van België ten opzichte van het gemiddelde van de buurlanden, zowel qua niveau als qua evolutie. Ook bij verschillende diensten- en handelsectoren in de bouw is een stijging van de nettomarge te zien, waaronder in de ontwikkeling van bouwprojecten, alsook in de groothandel in hout en bouwmaterialen, de detailhandel in ijzerwaren, verf en glas, alsook de groothandel in machines voor de bouw.

ondergaande in de landbouwsector naar duurzamere productie- en consumptiewijzen.

Hiertoe heeft de BMA haar advies verleend aan het Prijzenobservatorium bij het uitwerken van hun prijsverschillenstudie, alsook een eigen marktonderzoek uitgevoerd ter ondersteuning van de bevindingen door het Prijzenobservatorium (zie inleiding).⁴⁴ In de komende maanden zullen de voorlopige bevindingen verder worden onderzocht teneinde gepaste adviezen te verlenen en/of aanbevelingen te formuleren. Voorts zal de BMA er verder over waken dat mededingingsverstoringende praktijken de prijsverhogingen in de sector niet verder aanwakkeren, of dat mededingingsbeperkende overnames in de sector die er toe leiden, of zelfs als doel hebben om prijsverhogingen ten gevolge van verhoogde marktmacht doorheen de keten te kunnen vergemakkelijken, niet worden toegelaten.

De BMA zal eveneens rekening houden met de kwetsbaarheden die de Belgische agro-voedingssector in het verleden heeft getoond met betrekking tot het behoud van een gezond concurrentieel klimaat. Ter illustratie, de contracten tussen de distributiesector en haar leveranciers kunnen in sommige gevallen leiden tot mededingingsbeperkende gevolgen, met name wanneer leveranciers de vrijheid van distributeurs met betrekking tot de vaststelling van hun prijzen beperken, of distributeurs bepaalde vormen van coördinatie uitvoeren, zelfs indirect. In november 2023 heeft de BMA een ambtshalve onderzoek geopend naar een mogelijk misbruik van economische afhankelijkheid in de landbouwsector, nadat een vooronderzoek ernstige aanwijzingen van een mogelijke inbreuk aan het licht bracht. De BMA zal ook de wetgever met advies bijstaan waar nodig wanneer in dit kader wettelijke maatregelen worden voorgesteld. Het gepaste mededingingsbeleid in de agro-voedingssector kreeg ook bijzondere aandacht tijdens de *European Competition Day*.

- **De digitalisering van de economie.** De digitale economie kreeg de afgelopen jaren de aandacht van vele mededingingsautoriteiten. Ook op beleidsvlak worden verschillende initiatieven ondernomen, waaronder de invoering van de Digital Markets Act "DMA" die in het voorjaar van 2023 effectief van kracht is gegaan, en waarbij de "gatekeepers" tot 6 maart van dit jaar de tijd hadden om aan te geven aan de Europese Commissie op welke manier ze hun verplichtingen onder de DMA zullen naleven. De Belgische Mededingingsautoriteit is aangeduid als de autoriteit die de bevoegdheid krijgt om de naleving van de DMA uit te voeren op nationaal niveau.⁴⁵ Dit betekent dat de BMA nu waarschuwingen en meldingen van de niet-naleving van de DMA op nationaal grondgebied kan ontvangen, onderzoeken kan voeren en informatie kan uitwisselen met de Europese Commissie als onderdeel van de uitvoering van de DMA.

Digitale bedrijven worden vaak gekenmerkt door aanzienlijke schaalvoordelen, directe en indirecte netwerkeffecten die hun marktmacht versterken, en de capaciteit om hun diensten

44 BMA (2024), "Recent Trends in Fast Moving Consumer Good Prices in Belgium and a Comparison with the Netherlands, France and Germany Descriptive Statistics on Retailer and Manufacturer Selling Prices Euromonitor Passport Data", Working Study CET-24-001.

45 Wet van 28 maart 2024 tot uitvoering van Verordening 2022/1925 van het Europees Parlement en de Raad van 14 september 2022 over betwistbare en eerlijke markten in de digitale sector, B.S., 3 mei 2024.

en algoritmes te verbeteren via de toegang tot een grote hoeveelheid gedetailleerde (persoons)gegevens. De BMA zal vooral alert zijn voor eventuele misbruiken van machtspositie, misbruiken van economische afhankelijkheid en voor inbreuken op het mededingingsrecht die resulteren uit de digitale transformatie in verscheidene sectoren, in het bijzonder in de dienstensector, met inbegrip van diensten aan bedrijven en overheidsinstanties. Verschillende nieuwe bedrijfsmodellen willen een concurrentieel antwoord bieden op de verhoogde marktmacht van de internationale techgiganten. Toch moet de nodige waakzaamheid geboden worden dat deze initiatieven en andere pogingen om de voordelen van de digitale revolutie te benutten geen nieuwe mededingingsbeperkingen creëren, onder meer in de vorm van de creatie van lokale platformen met grote marktmacht.

- **De digitale infrastructuur en de telecommunicatiesector.**⁴⁶ De telecommunicatiesector blijft een prioriteit voor de BMA op twee niveaus: de uitrol van infrastructuur van de volgende generatie, met name glasvezelnetwerken, en de algemene prijsniveaus. België heeft vooral een achterstand wat betreft de uitrol van glasvezelnetwerken, terwijl het geleidelijk aan een inhaalbeweging maakt wat betreft 5G gedurende deze laatste maanden. De grootschalige uitrol van deze netwerken opent een reeks nieuwe mogelijkheden en is bepalend voor de verdere digitalisering van verschillende industrieën en de levering van innovatieve diensten aan consumenten. Een mogelijke samenwerking tussen netwerkoperatoren om deze uitrol te vergemakkelijken, geeft natuurlijk aanleiding tot bezorgdheid vanuit het oogpunt van het behoud van effectieve concurrentie op de middellange en lange termijn. Om die reden heeft de BMA bijvoorbeeld de afgelopen jaren onderzoek gedaan naar de samenwerkingsovereenkomst tussen Proximus en Orange betreffende de mutualisatie van hun mobiele netwerken, met inbegrip van onder andere 5G⁴⁷. Recentelijk heeft de BMA zich bereid verklaard om samenwerkingsprojecten te evalueren die de uitrol van glasvezelnetwerken zouden faciliteren, in om nauwe samenwerking met het BIPT, om de risico's en voordelen ervan te beoordelen (in termen van bijvoorbeeld reikwijdte, snelle uitrol en voorwaarden voor de toegang tot het glasvezelnetwerk). De BMA blijft zich inzetten om de nodige middelen vrij te maken om de voordelen van dit soort samenwerking en de voorwaarden waaronder deze kunnen worden verwezenlijkt te beoordelen in het licht van het toepasselijke wettelijk kader.

Bovendien blijven de prijsniveaus een reële bezorgdheid in België. Ten gevolge van de overname van VOO door Orange vorig jaar zijn er vandaag drie grote spelers actief op de Belgische markt. De nieuwe dynamiek die deze transactie heeft teweeggebracht, zal door de BMA nauwgezet worden opgevolgd. Daarnaast zal elke verdere consolidatie op de telecommunicatiemarkten aan grondig onderzoek worden onder-

worpen, in nauwe samenwerking met de Europese Commissie en het BIPT. Met het ambtshalve openen van een onderzoek na de aangekondigde overname van EDPnet door Proximus, heeft de BMA haar bezorgdheid getoond ten aanzien van verdere niet-organische groei van historische operatoren op sommige markten waar de concentratiegraad reeds hoog ligt. De Auditeur-generaal steunde hierbij op het Towercast-arrest van het Hof van Justitie van de Europese Unie⁴⁸, dat de bevoegdheid van een mededingingsautoriteit bevestigt om het begrip misbruik van een machtspositie toe te passen op niet-aanmeldbare concentraties, en dit zonder aanvullende voorwaarden en/of beperkingen die losstaan van de transactie in kwestie. Met de overname van EDPnet door Citymesh en de ontwikkeling van haar partnerschap met de operator DIGI, verwacht de BMA dat de concurrentie zal worden versterkt ten voordele van consumenten en bedrijven. Toch zal de BMA bijzonder waakzaam blijven en niet aarzelen om de nodige maatregelen te nemen om pogingen tot verhoging van de toegangs- en/of expansiedrempels in de telecommunicatiesector te voorkomen.

- **De gezondheidssector en farmaceutische industrie.** De gezondheidssector in de brede zin, de farmaceutische industrie inbegrepen, blijft een prioriteit voor de BMA. Een goed werkende, vlot bereikbare en kwalitatief hoogstaande gezondheidssector is van fundamenteel belang voor onze samenleving en economie. Ondanks de hoge mate van regulering, is het van cruciaal belang dat de verschillende actoren in de sector de juiste prikkels behouden om deze hoogstaande zorg te blijven aanbieden tegen de best mogelijke voorwaarden en om de toegekende overheidsmiddelen zo efficiënt mogelijk aan te wenden in het belang van de patiënt.

Ondanks zijn gereguleerde en hoofdzakelijk niet-winstgevend karakter is de ziekenhuissector immers wel degelijk een volwaardige economische sector, met een jaarlijkse omzet van ongeveer 20 miljard EUR die voor het grootste deel (ong. 70%) door privéstructuren wordt gegeneerd, en die tienduizenden gezondheidswerkers tewerkstelt. België kent momenteel een golf van fusies en overnames in de ziekenhuissector. Deze transacties zijn vanaf maart 2024 in principe vrijgesteld van voorafgaande concentratietoezicht, tenzij bijzonder grote ziekenhuizen betrokken zijn (zie verhoogde aanmeldingsdrempels)⁴⁹. Terwijl de BMA zijn overblijvende bevoegdheden ten volle zal uitoefenen, zal BMA de evolutie van de consolidatie van de ziekenhuissector blijven opvolgen, vooral in minder bevolkte gebieden. Daarnaast zal de BMA niet aarzelen om actie te ondernemen tegen concurrentiebeperkende praktijken van zorginstellingen en -professionals, in het bijzonder met betrekking tot niet-gereguleerde honoraria en beperkingen op de vrijheid van tewerkstelling van gezondheidswerkers.

Ook de nauw verwante farmaceutische industrie blijft een prioriteit voor de BMA. In de afgelopen jaren werden verschillende onderzoeken in de sector afgerond. In 2023 heeft het Mededingingscollege een boete van 2.782.808 euro opgelegd

46 De horizontale screening van de FOD Economie identificeert een reeks sectoren die bijzondere aandacht verdienen, waaronder de telecommunicatie, (NACE 61): Prijzenobservatorium (2022), "Marktwerking in België en evolutie van de marges", met bij de dienstensectoren de draadgebonden telecommunicatie (6110) als sector met de hoogste samengestelde indicator en de draadloze telecommunicatie (6120), als één van de sectoren waar de netto marges werden versterkt.

47 Beslissing nr. BMA-2022-P/K-45-AUD van 23 december 2022 in zaak MEDE-P/K-19/0035, Telenet Group NV en Telenet BVBA t/ Proximus NV en Orange Belgium NV.

48 HvJ EU 16 maart 2023, C-449/21, ECLI:EU:C:2023:207 (*Towercast*).

49 Art. 57 van de wet van 29 maart 2024 tot uitvoering van Verordening (EU) 2022/1925 van het Europees Parlement en de Raad van 14 september 2022 over betwistbare en eerlijke markten in de digitale sector, en tot wijziging van Richtlijnen (EU) 2019/1937 en (EU) 2020/1828 en tot wijziging van diverse bepalingen houdende de organisatie en de bevoegdheden van de Belgische Mededingingsautoriteit, *B.S.*, 3 mei 2024, 49179.

aan Novartis voor misbruik van collectieve dominante positie⁵⁰ en aan de farmaceutische groothandelaar CERP een boete opgelegd ten belope van 779.000 euro voor zijn deelname aan een kartel in de distributie van farmaceutische producten⁵¹. De BMA zal in deze sector aandacht blijven besteden aan alle schakels van de waardeketen: de door de laboratoria vastgestelde prijzen, de concurrentie tussen de groothandelaars-verdelers, de competitieve dynamiek en de innovatie op het niveau van de apotheken.

- **Dienstverlening aan bedrijven en consumenten.** De goede werking van de dienstenmarkten is van essentieel belang. Heel wat diensten geven de noodzakelijke ondersteuning aan consumenten of bedrijven bij het nemen van andere (economische) beslissingen. Het betreft hier met name de financiële dienstverlening, waaronder bancaire/betalingsdiensten en verzekeringsdiensten, juridische diensten, boekhoudkundige diensten, veiligheidsdiensten en uitvoerders van kwaliteitscontroles. Verschillende van deze diensten en beroepen zijn gereguleerd ter bescherming van de consument. Dit betekent dat enkel personen of bedrijven die aan de nodige voorwaarden voldoen, de dienst mogen aanbieden. Deze kwaliteitsbescherming is erg belangrijk voor de gebruiker, maar biedt niet noodzakelijk de nodige garanties op een gezonde marktwerking, en kan zelfs marktbeperkend of -versturend werken zoals onder meer werd aangegeven in het bankenadvies van de BMA dat in 2023 werd opgeleverd,⁵² alsook in recente onderzoeken die werden uitgevoerd door het Prijzenobservatorium voor juridische diensten, boekhoudkundige diensten, diensten van architecten en ingenieurs, vastgoedmakelaars en notarissen.⁵³

De BMA zal er op toekijken dat het mededingingsrecht wordt gerespecteerd in de verschillende dienstensectoren, die bovendien steeds meer worden gedigitaliseerd, en ook blijven pleiten voor de herziening van specifieke marktregulering en beroepsregelingen indien deze regulering restrictiever is dan wat noodzakelijk is ter waarborging van de nagestreefde doelstellingen van algemeen belang.

- **De energiesector.** Energie is een substantiële kostenpost, zowel voor de consument als voor veel bedrijven. Deze kosten zijn in grote mate afhankelijk van de gas- en elektriciteitsprijzen op de groothandelsmarkten. In tegenstelling tot 2022, zijn de energieprijzen in de eerste maanden van 2023 sterk gedaald en kennen ze vanaf april 2023 een stabiel verloop, met een verdere beperkte daling in de eerste maanden van 2024. Hoewel de situatie dan ook merkbaar gunstiger is voor

de consument, hebben de gebeurtenissen van de afgelopen jaren getoond dat de energiesector sterk onderhevig kan zijn aan externe factoren, met belangrijke moeilijk voorspelbare en controleerbare financiële gevolgen voor de eindverbruikers. De wereldwijde geopolitieke spanningen zijn bovendien nog volop voelbaar, waardoor nieuwe schokken op de energiemarkten niet kunnen worden uitgesloten. Gezien het belang van de energiekosten voor het bedrijfsleven, moet de BMA erover waken dat, zeker in een context van een gedeeltelijke afschaffing van kernenergie en aangezien de bijzonder geconcentreerde aard van de sector in België, aanbieders van gas en elektriciteit de gespannen situatie op de markt niet aangrijpen om een concurrentiebeperkend beleid te voeren. In deze context, focust de BMA zich zowel op de energiehandel op groothandelsniveau, waarop de producenten, handelaren, energiebedrijven en grootverbruikers actief zijn, als op het kleinhandelsaanbod gericht op consumenten en zakelijke klanten. De BMA staat eveneens in nauw contact met de CREG, de federale regulator voor energie in België, alsook met de regionale regulatoren.

Een specifiek thema dat bij sterke vraag-aanbodspanningen de nodige aandacht verdient, is het voorkomen dat energiebedrijven tijdens onverwachte periodes van prijsspieken uitzonderlijke winsten kunnen opstrijken (zgn. “windfall profits”)⁵⁴. Een ander aandachtspunt voor de BMA heeft betrekking op de reactie van de sector op wijzigingen in de toepasselijke regelgevende kaders, met name met betrekking tot hernieuwbare energie en distributie. Ten slotte, zal de BMA ook de praktijken van leveranciers van energie gerelateerde diensten blijven opvolgen en de nodige acties ondernemen om de consument te beschermen.

7 juni 2024

50 Beslissing ABC-2023-P/K-02 van 23 januari 2023 in de Zaak CONC-P/K-14/0026 - Test-Achats c. Novartis et Roche.

51 Beslissing ABC-2023-I/O-33 van 23 oktober 2023 in de Zaak CONC-I/O-16/0034 - Grossistes et produits pharmaceutiques.

52 Ibid. voetnoot 5.

53 Prijzenobservatorium (2018), “Analyse van de prijzen Jaarverslag 2017 van het Instituut voor de nationale rekeningen: Analyse van de marktwerking voor juridische diensten, boekhoudkundige diensten, diensten van architecten en diensten van ingenieurs”; Prijzenobservatorium (2020), “Analyse van de prijzen Jaarverslag 2019 van het Instituut voor de nationale rekeningen: Deel IV. Analyse van de marktwerking voor vastgoedmakelaars in België”; Prijzenobservatorium (2021), “Analyse van de prijzen - De werking van de notariële sector in België”.

54 In 2019 werd bij een wet van 22 april 2019 het capaciteitsremuneratiemechanisme (CRM) bij wet ingevoerd. Het mechanisme is bedoeld om de bevoorradingszekerheid van het land op lange termijn te waarborgen met het oog op de definitieve sluiting van de kerncentrales tussen 2023 en 2025. Het mechanisme heeft tot doel om geselecteerde capaciteitshouders in staat te stellen steun te verkrijgen ten belope van hun ‘missing money’. Echter, om te voorkomen dat deelnemers ‘windfall profits’ opstrijken, is voorzien dat de capaciteitsleveranciers een deel van hun inkomsten uit de elektriciteitsmarkt moeten terugbetalen indien deze een zeker, vooraf bepaalde grens overschrijden die een prijsniveau vertegenwoordigt dat als (zeer) hoog wordt beschouwd.

Bijlage: Analyse kader betreffende het bepalen van prioritaire inbreukdossiers

Met het oog op een optimaal gebruik van haar middelen zal zij haar interventies concentreren op die zaken waar het verwachte positieve effect van haar acties het grootst is, rekening houdend met de middelen die nodig zijn om de acties met succes uit te voeren. Ze moet hierbij het goede evenwicht vinden:

- tussen relatief eenvoudige zaken waarbij de meest evidente inbreuken worden vervolgd, en de meer complexe of innoverende zaken met een meerwaarde voor de rechtspraak;
- tussen de kartelafspraken, de verticale restricties en de misbruiken van machtspositie;
- tussen de zaken die toelaten om binnen een relatief korte periode te worden afgerond en de zaken die een langere onderzoekstermijn behoeven;
- tussen verschillende economische sectoren, om een evenwicht te garanderen tussen enerzijds strategische sectoren met een macro-economisch belang en de andere sectoren, van minder strategisch belang, maar waar het mededingingsrecht eveneens van toepassing is.

Zoals ook bij andere mededingingsautoriteiten het geval is, houdt de BMA rekening met 4 factoren om het belang van een zaak in te schatten:⁵⁵

- **Impact**—De Autoriteit zal een evaluatie maken van de directe schade die de aangeklaagde inbreuk heeft veroorzaakt in de sector waar de inbreuk is gepleegd, niet alleen over de gehanteerde prijs, maar eveneens over het effect op de kwaliteit van het product of de dienstverlening aan de consument. Ze zal ook rekening houden met diverse indirecte effecten, zoals het ontradingseffect van andere inbreuken in aanverwante sectoren, en het effect op de waardeketen wanneer de aangeklaagde inbreuk een impact heeft op de werking ervan.
- **Strategisch belang**—Een onderzoek opstarten i.v.m. een vermeende inbreuk kan voor de BMA van strategisch belang zijn wanneer zij de sector, waar de inbreuk is gepleegd, als prioritair beschouwt (zie hierboven de oplistings van prioritaire sectoren voor 2022), of wanneer ze een interpretatie van de wet wil verduidelijken en de zaak een precedentswaarde kan hebben. Wanneer de Autoriteit echter vaststelt dat andere instellingen beter geplaatst zijn om het specifiek probleem te behandelen, dan zal het strategisch belang ervan minder groot zijn.
- **Risico's**—De BMA zal minder geneigd zijn om middelen in te zetten ten behoeve van het onderzoek van een inbreuk wanneer het risico reëel is dat het onderzoek geen nuttig resultaat zal opleveren.
- **Middelen**—De BMA zal eveneens rekening houden met de middelen die noodzakelijk zijn om een onderzoek op te starten of om een onderzoek verder te zetten, en dat zal bepalend zijn voor het vastleggen van de kalender van de onderzoeken.

⁵⁵ Zie in bijzonder, "[CMA Prioritisation Principles](#)".

Publicaties 2023

Damien Gerard, For a rigorous and effective competition policy anchored in market realities (interview by I. Rooms), *Concurrences*, 2023/3, 1).

Eleanor Fox & Damien Gerard, *EU Competition Law : cases, text and context*, E. Elgar Publ., 2023, 486 blz.

Damien Gerard & Elisabeth Marescaux, Non-notifiable concentrations and residual merger control under Article 102 TFEU : Case C-449/21 Towercast, *Journal of European Competition Law & Practice*, 2023, 427-429.

K. Marchand, Recensie K. Bourgeois, Concentratiecontrole in België, *Competitio* 2023/2, 250–251.

Yves Van Gerven & Anne Vallery, Articulating environmental sustainability in EU Competition Law: the “sustainable” consumer welfare test, in *Liber Amicorum Marco Bronckers*, *The EU and the WTO: Ever the Twain Shall Meet*, Ed. Freya Baetens, Stefaan Van den Bogaert, Wolters Kluwer, 2023, 21-42.

Yves Van Gerven, *De Belgische Mededingingsautoriteit en de amicus curiae*, T.B.H. 2023, 757-761.

Contact

City Atrium
Vooruitgangstraat 50
1210 Brussel

T +32 2 277 52 72
F +32 2 277 52 53

<http://www.mededinging.be>

Verantwoordelijke uitgever

Yves Van Gerven
Directeur juridische zaken
Vooruitgangstraat 50
1210 Brussel

101-24

